

Jugoslavija bila že prvi dan vojne v brezupnem stanju

KRANJSKA POD ITALIJO, SPOD. ŠTAJERSKA POD NEMCI.—TRIUMF NEMŠKE PRECIZNOSTI IN MEHANIZMA.—ŠTIRI DRŽAVE PROTI ENI MALI.—PETA KOLONA OPRAVILA NALOGO

V ameriški javnosti je bilo zaradi Jugoslavije mnogo razočaranja. Vsi listi so pisali, da je njena armada ena najboljših na svetu, in da ni pogumnejših vojakov, kakor so jugoslovanski.

Pa se je primerilo, da je nemški blitzkrieg vrgel vso Jugoslavijo s tira že v prvih treh dneh vojne.

To je lahko pojasniti. Predno je Hitler po Jugoslaviji udaril, jo je razdeljal s pomočjo svojih agentov od znotraj, oziroma jo je temeljito oslabil. To delo je vršil ne samo teden ali dva, nego od kar je na krmlu tretjega rajha. Njegov pomočnik v enakem poslu je bil še pred njim Mussolini, ki je financiral pokret hrvaških "ustašev". Pomočnik v tem mu je bil madžarski regent Nicholas Horthy in tudi Moskva nima pri tem čistih rok. Svojo zmoto je skušala popraviti šele ko sta Hitler in Mussolini že udrla v Jugoslavijo.

Vzrok, čemu se jugoslovanska armada ni obnesla tako kot so novinarji pričakovali, je torej mnogo.

Eden je, da tisti, ki napade, ima prednost. Slaboten boksar priloži lahko še tako močnemu proku nepričakovano udarec v oko in ga omami.

Jugoslavija na vojno s Hitlerjem ni bila pripravljena. Vzdrževala je veliko armado, kakor marsikatera druga mala država. Ni pa imela določne politike, kajti hotela je živeti v miru, kar pomeni, da je presedlaval tja, kjer je bila premoč. Dokler je bila Francija na površju, je bila Jugoslavija njena najzvestejša zaveznica. Ko se je dvignil Mussolini in nato Hitler, je dala Franciji slovo in sklenila "priateljstvo" z njima. To na moralo armade in naroda ne more dobro vplivati. Oportunizem seje demoralizacijo v vsakem slučaju.

Nemški generalni štab je imel načrt za udar v Jugoslavijo že dolgo v delu. Ko je bil dan signal za vpad, je bila Nemčija do potankosti pripravljena. V Jugoslaviji pa se je zgodil nasilni preobrat, kar pomeni v političnem življenju dežele več ali manj konfuzije in nereda.

Vrh tega ogrožena dežela ne ve, kje jo čaka najhujši napad. In tudi ako ve, se v zadnjem hipu ne more pripraviti zadostno v bran.

Vzlic tem opravičbam se je jugoslovanska armada vse prve dni vojne izkazala še bolj za slabšo kot so jo celo Nemci cenili. Namen Nemcev ni bil, da udarijo najprej z vso silo v severni del Jugoslavije, nego na južni, da jo odrežejo od Grčije in s tem od dovoza potrebščin iz Anglije. To je popolnoma logično in zato so Nemci tudi prišli v Bolgarijo. Na podla-

gi poročil in dosedaj znanih dejstev pa se zdi, da jugoslovanska armada na to možnost ni bila skoro nič pripravljena in morala popustiti vsepovsod.

Predno sta Nemčija in Italija, in za njima še Madžarska ter Bolgarija udarile po Jugoslaviji, so jo razorožili na znotraj. V ljudstvo so fašistični agenti vsejali tolikšen strah pred vojno, da je volja za odpor med maso popolnoma splahnela. Vrh tega se je fašistom in nacijem posrečil stari načrt odcepiti Hrvate od Srbov in zmešati Slovence v negotovost.

Vzlic temu bodo Nemci svoje zmage v Jugoslaviji drago plačali, oziroma so jih že, čeprav oglašajo izgube "srbske" armade. Nemci namreč označujejo Jugoslavijo v vsej tej borbi s "Srbijs", zato, da so s tem ribarili v kalnem med Hrvti in tudi med Slovenci.

Situacija za "srbsko" armado je bila torej že prve dni vojne bolj brezupna, kakor pa leta 1914. Kajti takrat je imela Rusija na svoji strani, dalje Grčijo in Italijo, poleg Anglije in Francije. Rusija je sedaj "nevtralna" in pomaga Jugoslaviji "moralno". Nemčiji pa materialno. Francija je poražena, Anglija pa je sama v borbi na življenje in smrt in je sploh čudno, da sploh more komu kaj pomagati.

Vzpodbudo Angliji dajejo Zed, države, ki so bolj in bolj v nenapovedani vojni. Le ako zmaga ti dve veselili, bo Jugoslavija spet obnovljena. Ako ne, bo izginila v žrela nemškega, italijanskega in madžarskega imperializma, in pa Bolgarija bo dobila v nagrado par kosov.

Osvojitve v Jugoslaviji

Maribor so zasedli Nemci 7. aprila. Enako Celje in druga mesta na Spodnjem Štajerskem.

Kranj so vzeli Italijani dne 9. aprila.

Ljubljano okupirali Italijani 10. aprila. Tega in naslednjega dne tudi vso Dolenjsko in 11. aprila prišli do Karlova na na Hrvaškem.

Zagreb okupirali Nemci 10. aprila. Hrvatski nacionalisti (fašisti) izdali proglas na narod, da naj neha "pomagati Srbom" in hrvatski vojniki pa da naj se vrnejo z bojišč.

Beograd okupirala nemška armada 13. aprila.

Kako in v čem lahko pomagamo Jugoslaviji?

Poleg Čehov in Poljakov je Hitler zapisal še dva naroda uničenju: Slovence in Srbe. Hrvate je pripravljen nekaj časa tolerirati, kakor Slovence. Potrebne prve kot druge v dosego svojega glavnega namena.

O vprašanju, kaj moremo mi, se je vršil sestanek v SDC v Chicagu prošle soboto, na katerem so govorili Peter Kokotovich, Filip Godina, Ivan Molek, Joseph Drasler, Anton Garden, Zvonko Novak, George Maslach (ki je prepotoval Jugoslavijo leta 1939 in konferiral posebno s srbskimi sodrugji), Charles Pogorelec, Frank S. Tauchar, Louis Beniger, Mary Jugg, Frank Birjak in več

KRATKOČASENJE NA PIKETNI LINIJI

V zadnji stavki pri Fordu v Detroitu so se dogodili prvih par dni nemiri. Nato je kompanija vsled množice piketov ustavila obrat. Stavkarji so si potem na piketni liniji preganjali čas kakor najbolje so mogli, kot priča gornja slika. Stavka je bila poravnana zadnji petek in obrat obnovljen v ponedeljek.

PRESOJANJA DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

Henry Ford se je koncem konca saj toliko podal, da se je pričel pogajati z unijo. Prej je venomer zatiral, da noče z vojno nobenega opravka. A se je premislil, kakor v Chicagu Fowler McCormick. To seveda še ne pomeni, da ju je unija premagala. Zlomila pa je njuno trmo.

Madžarska je prepovedala prodajanje gasolina za privatne avte, dasi je rumunsko olje blizu in se ga prevaža po Donavi in preko njenih železnic nič koliko. Vzrok, da ga za Madžare ni več, so Nemci. Le kar bo njim preostajalo, imajo lahko tudi drugi.

Po milosti Hitlerja so Ljubljano zasedli Italijani. Mnogi ameriški Slovenci se čudijo, ker so smatrali, da si bo čast zasedbe privoščila Nemčija. Toda Italija je potrebovala "navdušenih ubrižgov", vsled tega so ji bile te "zmage" po Sloveniji dovoljene. Po Hitlerjevem načrtu spada Slovenija z ostalo Jugoslavijo vred v nemški "življenjski prostor". Italija pa je bila avtomatično podjarmljena vanj čim se je zapletla v sedanjo vojno.

Walter Duranty poroča, da je vlada v Moskvi podpisala s Hitlerjem pogodbo, v kateri se obvezuje poslati Nemčiji nad milijon ton mineralnega olja, kar je več, kot ga je Rusija kdaj prej izvozila v kako posamezno deželo v teku enega leta. Vrh tega naraščajo tudi sovjetske pošiljatve žita. To je, v tretji raji. Na eni strani Rusijo skrbi — kot pravijo poročila — kaj bo z njo, ako Hitler popolnoma zmaga, a isto-

nego kako pomagati narodoma, ki sta ju Hitler in Mussolini obsodila v smrt, in pa še posebno našim sodrugom v Sloveniji, ki so bili že pred to vojno od nacijskega zaznamovanja v koncentracijske kempe in v mučenja.

Jasno je, da če armada, ki šteje milijon mož ali več, ne more proti Hitlerjevemu hordam kaj prida opraviti, tudi mi ne moremo delati čudežev.

Splošno mnenje na tem sestanku je bilo, da ako Hitler uspeva ne le z armado nego tudi še posebno s propagando, ga bo mogoče tudi uničiti s propagando proti njemu in njegove-

časno mu pomaga z materijalom bolj kakor pa morejo pomagati Zed, države Angliji. Duranty je ameriški novinar v Rusiji do malega že dvajset let in je edini, ki ga sovjetski cenzorji respektirajo. Večinoma je svoja poročila pošiljal v New York Times. Vloga Rusije v sedanji vojni je razočarala tudi večino komunistov po svetu. Ker pa ima tako velika država, kakor je Rusija, veliko denarja, je naravno, da je po svetu tudi veliko "komunistov", ki pa so večinoma njeni najeti agenti. Imela jih je na Hrvaškem, ki so delali skupno s Pavelčevimi fašisti za razkošenje Jugoslavije. Svojo "linijo" je Moskva spremenila šele, ko so nacisti udrl v Rumunijo in Bolgarijo. Komunisti v vseh teh deželah so dobili nalogo delovati proti nacisti "imperialistični" vojni, prej pa so ruvali le proti angleški "imperialistični" vojni. Kdo ve, ako Hitler v tem konfliktu zmaga, kaj bo z bodočnostjo države, katero je Lenin s svojimi boljševiski označil z USSR!

V Angliji so znižali družinam odmerke mleka. Vrh tega je angleška vlada prevzela v svoje področje nakupovanje in prodajo sočiva. Nemške podmornice praznijo Angležem krožnike, da kaj! Hitler je še prepričan, da bo Anglija vsled blokade prej izstradala, kakor pa Nemčija.

Majski Glas, ki izide v kratkem, bo nudil čitateljem obilo dobrega čtiva. To je letos edina slovenska socialistična revija, posvečena pomenu mednarodnosti.

(Nadaljevanje na 5. strani)

UNIJE V SPORIH Z DELODAJALCI ZMAGUJEJO VZLIC KAMPANJI, V KATERI SE JIH SKUŠA OBLATITI

OBRAT PRI FORDU OBNOVLJEN. — ZVIŠANJE MEZDE V TOVARNAH BETHLEHEM STEEL. — PREMGOVNE DRUŽBE NA JUGU ZAVLEKLE POGAJANJA ZA SPORAZUM Z UMWA. — NOVI SPORI UNIJE Z JEKLARSKIM TRUSTOM

Vojna na ameriškem industrialnem bojišču je ta teden zelo poenostala. Pri Fordu so obnovili obrat zadnji ponedeljek, pri Allis-Chalmers v West Allisu, Wis., že teden prej, enako pri McCormicku v Chicagu, pri Bethlehem Steel in v mnogih manjših obratih.

Stavka pri Allis Chalmers je trajala 75 dni. Poseben odsek wisconsinske legislature za preiskovanje "prevratnih aktivnosti" je ugotovil, da je bila ta stavka delo komunistov, njen voditelj Harold Christoffel, da je komunist, in njegova žena, kajpada tudi komunistinja, pa da je v službi zvezne vlade kot klerkinja in prejema \$120 mesečne plače.

Pršlo je pač v modo, da je danes vsak industrijni konflikt označen za delo komunistov, pa če jih je kaj zraven ali ne.

Kakor marsikatera druga stavka, tako tudi ta ni bila za unijo popoln uspeh.

Unija avtnih delavcev smatra za svoj največji trijumf to, da je primorala trmoglavega sovražnika delavcev, Henryja Forda, v pogajanja in v premirje. Prej o takih stvareh niti slišati ni hotel.

Tudi Bethlehem Steel korporacija, ki je bila v prejšnjih staskovnih bojih odločno za vztrajanje proti priznanju unije, se je podala vsaj toliko, da je začetek storjen in od unije je sedaj odvisno, da zmago do kraja izvojuje. To se ji bo posrečilo, ako se ji pridruži večina delavcev, kar se je že zgodilo, in pa ako bodo vztrajali, če bo družba znova skušala kljubovati. Zadnji ponedeljek je Bethlehem Steel Corp. pristala tudi v zvišanju mezde po 10c na uro.

Najtežji boj v pogajanjih ima unija premogarjev. Prejšnja pogodba je potekla 1. aprila in nato se je pričela stavka, v kateri je bilo prizadetih blizu pol milijona delavcev.

Ena izmed zahtev unije je bila, da mora biti mezda premogarjev v južnih državah tolikšna kakor v drugih. Premogarski baroni z vzhoda so s tem soglašali, ker ako njihovi konkurenti na jugu dobe delavce ceneje nego oni, lahko tudi premog ceneje prodajajo.

Operatorji z juga so se uprli ter zapustili posvetovanje z operatorji iz drugih krajev ter z zastopniki UMWA. Unija je zahtevala, da naj bo minimalna mezda \$7 na dan ali dolar več kot doslej, ko je bila v premogovnikih na severu \$6 in na

jugu 5.60. Operatorji na jugu so obljubili mezdo zvišati na \$6.20, na severu pa so pristali na zahtevo unije.

Delavska tajnica Frances Perkins, delavski posredovalni odbor, ki ga je pred par tedni imenoval predsednik Roosevelt, razni governerji in župani ter unije in kompanije so se skupno trudili, da val industrialnih konfliktov poneha.

Za unije je pretila nevarnost, da bo kongres proti njim sprejel drastične odredbe pod geslom narodne obrambe. Sploh je v kongresu precej predlogov proti unijam, ki čakajo, da pridejo na vrsto in bržkone bi že, ako bi Roosevelt svojim ljudem v zbornici ne izjavil, da je proti restrikcijam, dokler se ne preizkusi, kaj bo mogel storiti posredovalni odbor.

Medtem, ko so se stari spori poravnali, pa so nastali novi.

Posebno v tovarnah jeklarškega trasta (USSC), ki je že poravnani, pri General Motors korporaciji in v mnogih drugih.

V bojih proti stavkam je najbolj napaden CIO, a v kampanji za oblatenje unij pa AFL. Na CIO pritiskajo pečat komunizma, na AFL pa raketirstvo.

Senator Norris je na unije AFL znova apeliral, da naj neha odirati novopristopne članke z visokimi pristopninami. In če tega ne store same, bo posegel vmes zvezni kongres.

Kar se tiče vprašanja zblizanja AFL in CIO, pa je še prav tam kakor pred letom in prej, ko so bile razprtije na visku. Vse unijsko gibanje v tej deželi bi dobilo silovit zamah, ako bi bilo mogoče ti dve skupini spraviti v enoto.

To se bo tudi moralo zgoditi, kajti tako je, se obe zvezi unij izpostavljata nevarnosti zakonov, ki lahko postanejo obema usodni. Le v slogi lahko unije preprečijo sprejem reakcionarnih postav in si ohranijo svobodo v borbi za izboljševanje življenjskih razmer svojih članov.

Ste Majski Glas že naročili?

Razodevanje "iz noči"

Poslednje tedne je v listih spet mnogo poročil o pričanjih komunistov, oziroma bivših komunistov, k razodevajo "gangsterske" metode svoje stranke.

Človek skoro ne bi verjel, češ, to je le "protikomunistična" propaganda. Toda to, kako je bil umorjen Trocki, in cela vrsta drugih protistalinovih komunistov, kako je ta ali oni bivši komunistični agent izvršil "samomor" in pa izpovedi Benjamina Gittlowa, ki je bil dolgo tajnik ameriške komunistične stranke in njen kandidat v najvišje politične urade, dokazuje, da pričanja o "gangsterizmu" kominterne niso izmišljotina.

Eden izmed najbolj izvežbanih agentov kominterne je bil Jan Valtin. Kot tisoče drugih agentov Čeke, pozneje OGPU, se je končno tudi on naveličal pustolovstva "za revolucijo". Napisal je o svojih skušnjah knjigo "Out of the Night", ki je že tedne in tedne "popular seller". Jedro njene vsebine bo v prihodnjem Majskem glasu, ki izzide te dni. Že ta spis sam na sebi je vreden več kot pa je cena celi reviji, katera stane samo 25c posamezen izvod. Ako le mogoče, naročite jo po več iztisov skupaj, da nam prihranite na poštnini. Storitve to takoj.

Napadi na civilno prebivalstvo znak nove "civilizacije"

V sedanji vojni je trpelo vsled letalskih bombnikov najbolj civilno prebivalstvo na Poljskem in nato v Angliji.

Na Angleškem je bilo od meseca junija 1940 pa do konca marca 1941 ubitih v napadih nemških letalcev 29,630 ljudi, med njimi tisoče žensk in otrok. Ranjenih je bilo 40,930 ljudi, med njimi istotako nad polovico žensk in otrok.

Število žrtev letalskih napadov znaša v 10. mesecih 70-560 oseb. Ena četrtna teh odpadne na London, kamor se nacistična letala najbolj zaganjajo.

Meseca marca, ko so se nemški napadi posebno pomnožili, je bilo od njih v Angliji ubitih 4,259 ljudi. Samo v napadu na Glasgow je bilo v enem dnevu nad tisoč ubitih.

Angleški letalci skušajo Nemcem vračati zob za zob — pravijo, da s čezdalje večjimi uspehi.

Petnajstletnica kluba Naprej št. 11 JSZ

V soboto 26. aprila slavi klub Naprej št. 11 JSZ v Bridgeportu petnajstletnico. Prireditev se bo vršila v društveni dvorani v Boydsvillu, O.

Konferenca v Milwaukeeju

V nedeljo 27. aprila bo v šošaričevi dvorani, 539 S. 6th St., v Milwaukeeju, konferenca Prosvetne matice. Prične se ob 10. dopoldne.

Danska morala protestirati

Vlada Zed, držav se je pogodila z danskim poslanikom v Washingtonu za ustanovitev ameriške bojne aeroplanske baze na otoku Greenland, ki je danska posest. Danski poslanik v Washingtonu ne priznava sedanje danske vlade v Kopenhagenu, ker je pod naciji in mora izvrševati vse po navodilih iz Berlina. In tako je na njen ukaz protestirala tudi proti ameriški zasedbi Greenland, češ, da je bilo to dejanje izvršeno proti interesom Danske in kršenje mednarodnega zakona.

V SOBOTO 26. APRILA
BRIDGEPORT, O.,
na slavlje 15-letnice
kluba NAPREJ št. 11 JSZ.
Vrtilo se bo v društveni dvorani na Boydsvillu.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz
Business Manager.....Charles Pogorelec
Asst. Editor and Asst. Business Manager.....Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864

Gospodarji in hlapci

"Nobenemu Nemcu ne bo treba kidati gnoj." Ne garati "s krampom in lopato." Ta in slična gesla razglasa nacistična propaganda in v dokaz naštevajo, da so Nemci pod Hitlerjem postali gospodarji Evrope, člani "manjvrednih narodov" pa hlapci nemških gospodarjev.

Na nemških kmetijah sedaj hlapčujejo Poljaki, Čehi, Slovaki, Italijani, Hrvati in nedvomno tudi nekaj tisoč Slovencev. Nacistični načrt določa, da se naj Nemci kot narod v celoti spremenijo v "plemstvo", v moderno aristokracijo, "manjvredni" narodi pa naj garajo zanje.

Noben Nemec naj ne pometa cest, naj ne vozi samokolnice, naj ne orje in seje, kajti v ta namen ima tretji rajh na razpolago milijone Poljakov in drugih Slovanov, poleg tega Madžare, Rumunce, Francoze, Belgijce, Norvežane itd.

Na nemških kmetijah je nastalo novo tlačanstvo. "Poljaki so vaši hlapci in nič drugega", je rekel nemški propagandni minister. "Poslužite se jih in dokažite jim, da delajo za vas, ker drugače vredni niso," je vpil zvočnik.

Tako je nacizem zaslužil "manjvredne" narode, ki so "manjvredni" le zato, ker so prešibki, da se bi mogli boriti proti ogromni sili Hitlerjevega mehanizma.

Tendenca tretjega rajha je spremeniti prebivalstvo Evrope v dve vrste ljudi: v gospodarje in hlapce. Nemci, ki dobe arijski žig, naj bodo gospodarji. Drugi ljudje vseh drugih narodov pa naj jim hlapčujejo. Ne samo ljudje v Evropi, nego tudi v Afriki, v Južni in tudi v Severni Ameriki.

Dolžnosti socialistov

Socialisti po vsem svetu ne žele ničesar bolj kakor poraz hitlerizma. Baš radi tega se Hitler in Mussolini radujeta poleg njihovih zmag onih ljudi v Zed. državah, ki hočejo onemogočiti Rooseveltovo akcijo proti osišču.

Vsakdo, ki je socialist, ve, kje je v sedanjih borbi njegovo mesto. Tisti, ki so udingani v borbi "proti vojni", pa so enaki nacizem, fašizem in irskim klerikalcem. Kajti v tej kampanji se ne gre "proti vojni", ker ta traja že v drugo leto, nego le, kdo naj zmaga v nji.

Ako smo za demokracijo, moramo biti za poraz hitlerizma. Kajti čim jačji bo slednji, manj bo demokracije po svetu.

Če smo za socializem, moramo storiti vse v svoji moči, da pade nacizem in totalitarstvo sploh. Jasno je, da čim jačji bo nacizem, manj bo na svetu priložnosti za graditev socializma.

Vsakdo, ki je socialist, ali ljubitelj demokracije, zagovornik svobode narodov in civilnih svobodščin, je danes na strani onih, ki delujejo za poraz fašizma.

Fašizem pa ima seveda mnogo pristašev ne samo med tami, ki so zavedno z njim, nego še več nezavednih. Slednji mu navdušeno pomagajo, toda ne kot fašisti, nego kot "apizarji", bodisi v borbi "proti vojni", ali pa pod kakimi drugimi mikavimi gesli. Mussolini in Hitler sta spretna v iskanju pristašev. Za zaveznike nista nikoli v zadregi. Posebno ne v demokracijskih deželah. V drugih, ki sta si jih podjarmila, pa mora ljudstvo itak misliti edino po njihovih navodilih.

Dva naroda v borbi

Ameriški apizarji nam pripovedujejo, da je sedanja vojna zgolj borba dveh dominantnih evropskih narodov za nadvlado nad svetom. Potemtakem le imperialistična vojna Anglije in Nemčije, ki se nas ne tiče in je nam vseeno, kdo zmaga v nji.

Ako to trdijo razni izolacionisti, se ni čuditi njihovi slepoti. A kadar se taka mnenja pojavljajo v delavskih vrstah, je pa ta pojav tragičen. Tragičen raditega, ker ne bi smeli imeti Hitler med ameriškim delavstvom nobenega pomočnika!

Angleški delavski stranki, ki je danes največja delavska politična sila na svetu, ni "vseeno", kdo zmaga v sedanji vojni.

Niti ne pogaženemu francoskemu proletariatu, ne belgijskemu, ne našim sodrugom v Jugoslaviji, ne švedom, ne Norvežanom, ne Dancem!

Torej kako se morejo dobiti v "radikalnih" vrstah ljudje, ki agitirajo v prid hitlerizma pod geslom, da je sedanja vojna le boj dveh imperialističnih sil, ki se delavskega razreda prav nič ne tiče!

Kongresnik Dies vidi le eno stran

Ali so v Zed. državah res taki elementi, ki delujejo v prid hitlerizma? So! Nalogo, da jih razkriva, ima poseben kongresni odsek, kateremu načeljuje poslanec Dies.

Kdo so ljudje, ki so uposleni v "neameriških aktivnostih"? Poslanec Dies naštevajo skoraj edino komuniste, s pomočjo bivših agentov kominterne, ki niso več v njeni službi. Njihova pričanja so zgovoreni dokaz, kakšno bi delavsko gibanje ne smelo biti. Komunistični gangsterizem mu je napravil katastrofalno škodo povsod po svetu.

Toda z "neameriški aktivnostmi" se pečajo tudi indu-

NEMCI PRIZADEVAJO ANGLEŽEM VELIKE IZGUBE

Dasi Nemčija ni pomorska sila, prizadeva Angliji na morju ogromne izgube s podmornicami, torpednimi čolni, križarkami in rušilci. Goraje so nemške bojne ladje na lovu za angleškimi tovarnimi parniki.

M. POTOČNIK:

Cerkev in današnja doba

Vatikan je bil v času velike francoske revolucije 1789. in meščanskih revolucij 1848. l. vedno na strani fevdalnega absolutizma. Na strani reakcije niso bili samo posamezni duhovniki, temveč celotna katoliška cerkev. Papež Gregor XVI. je po brezuspešni vstaji rimske demokracije 1831. l. izdal encikliko (okrožnico) "Mirari vos", v kateri je najostreje obsodil vse svobodoljubne struje in ljudi in zahteval neomajno oblast cerkve in plemstva. Ob revoluciji 1848. leta je papež slovesno proklel liberalizem in parlamentarizem in zagrozil z izobčenjem vseh demokracijskih voditeljev. Cerkev je povsod ovirala tudi osvobodjenje narodov in formacijo nacionalnih držav. Saj je še slavni Mahnič, slovenski katoliški ideolog, malo pred vojno pisal, da so razni jeziki in narodnosti kazen, ki jo je naložil bog ljudem, ko jim je zmešal jezike. S tem je opravičeval obstoj "katoliške avstro-ogrske monarhije. Če je bil politični katolicizem tako sovražen vsem meščanskim in nacionalnim revolucijam, je jasno, da je še tem bolj nasprotoval delavskemu socialističnemu gibanju, ki je zraslo v meščanski družbi. Od 1846. do 1863. — torej že ob skromnih početkih proletarskega gibanja — je katoliška cerkev petkrat javno manifestirala proti socializmu, ne le proti marksizmu, temveč proti vsakemu nauku, ki ima količkan skupnega s socialističnim naukom. Ko delavsko gibanje kljub vsem vatičanskim prokletstvom le ni hotelo propasti, temveč se je vedno bolj širilo in krepilo, je papež Leon XIII. predlagal snovanje posebnih krščanskih delavskih organizacij, ki naj zlasti samostojno proletarsko gibanje, Leon XIII. pravi v svoji okrožnici "Quod apostolici" dobesedno to-le:

"In ker se končno pristaši socializma tvorijo iz tiste plasti, ki opraviča ročno delo ali ki stavi svoje delovne moči na razpolago... in ker se da ta plast rada zapeljati, je potrebno, pospeševati tiste združbe rokodelcev in delavcev, ki so ustanovljene pod zaščito vere in ki vsem članom vlivajo zadovoljnost z njihovo usodo in potrpežljivost v njihovem delu ter jih navajajo k tihi, mirnemu življenju."

To je pravi namen vsakega takozvanega krščansko-socialnega strokovnega gibanja; nekateri radi prikrivajo te resnične namene, ki jih je predpisal Rim, in si izposojajo — če tr-

ialni magnati in njihovi agenti, ne samo naciji in komunisti. Tej deželi so oni v tem hipu nevarnejši, kakor pa jeziki "boljševiki". Poslanec Dies bi moral potipati tudi nje, kajti oni so gospodarji ameriških bogastev, dočim browderjevci in bundovci niso, in lahko le nagaajo, dočim magnati škodujejo.

Medtem se je na Vatikan sporazumel z italijanskim fašizmom. To katoliški cerkvi ni bilo težko, ker je fašizem s svojo socialno teorijo zelo blizu katoliški; razlika je le v tem,

socialno filozofijo. Na njo se naslanja tudi okrožnica Leona XIII. o socialnem vprašanju ("Rerum novarum"). Ker Leonova okrožnica zajema vso modrost pri Tomažu Akvinskem, ki je živel v srednjem veku, ni našla skoro nobenega odmeva med industrialnim proletariatom, ki je sam s svojimi izkušnjami spoznal, kako nove resnične razmere in potrebe nasprotujejo starim cerkvenim naukom. Tudi v sami cerkvi se je pojavila močna modernistična struja, ki je hotela oficijelne sholastične nauke nadomestiti z empirično razvojno teorijo; vero je modernistična struja popolnoma ločila od spoznanja, ker človek s svojim razumom ne more spoznati nobenih nadnaravnih sil; zato naj bi bila vera sestavni del notranjega človekovega življenja, ki ga gibajo čustva in notranje potrebe. Cerkevna oblast je najostreje nastopila proti modernizmu, ker je v njem videla nevarnost, da bi se mnogo katoličanov sporazumelo s socializmom. V zvezi s tem se je papež obrnil tudi proti socialističnim stremljenjem, v kolikor so se pojavila v krščanskih delavskih organizacijah. Tako je Leon XIII. izdal novo encikliko "Graves de communi", v kateri je obsodil predvsem krščansko-demokracijsko gibanje v romanjskih deželah. Še enkrat je poudaril svoje nauke iz "Rerum novarum" in se nedvomno obrnil proti vsaki samostojnosti katoliških delavskih organizacij, ki jih opozarja, da morajo vselej in brezpogojno ubogati škofo. Leonov naslednik Pij X. je še poostil boj proti vsakemu krščanskemu socializmu in izjavil, da more cerkev priznati le tista delavska društva, ki jih direktno nadzira cerkevna oblast. To je seveda povzročilo močno opozicijo v krščanskih strokovnih organizacijah. Spor je prekinila svetovna vojna, v kateri je cerkev blagoslovila orožje raznih imperialističnih sil.

Polom Avstro-Ogrske je pomenil propad zadnje katoliške veselice. Še bolj občuten udarec za cerkev je bil propad aristokratske reakcije v večini držav. Radi vsega tega cerkev ni mogla nadaljevati s fevdalno-konservativno politiko. Vse to je povzročilo veliko zmedenost v cerkvenih krogih. Do 1922. l. se je cerkev plašno izogibala vsaki izjavi, ki bi izražala konkretno stališče cerkve napram izpremenjenim razmeram. Med tem so seveda pridno ugibali o načinu, kako bi cerkev prilagodila svoje delovanje novim političnim razmeram. Kjer katoliške stranke še niso obstajale, so jih ustanovili, cerkveni krogi se po poleg tega v l. 1918-1922 pripravili "katoliško akcijo", s katero so prišli 1923. l. na dan. Šele po smrti papeža Benedikta XV. je začela cerkev pripravljati svoje programatične stališče napram izpremenjenemu svetu. Sredi tega dela se je pojavil nov faktor v političnem življenju Evrope — fašizem. Druga stvar, ki je dala misliti Vatikanu, je bila močna struja v nemških krščansko-socialnih, strokovnih organizacijah, ki so vedno bolj odkrito sodelovale z razredno-bojevnim proletarskim gibanjem. Vatikan je odlašal s svojo odločitvijo o tem pojavu. Medtem je poskušal navezati oficijelne stike s — sovjetsko Rusijo. Pogajanja s sovjetsko Rusijo so trajala več let. Posebni papežev zaupnik za vzhodna vprašanja d'Herbigny se je večkrat mudil v Moskvi kot neoficijelni diplomatski agent Vatikana. Vatikan je bil pripravljen na velike koncesije, samo da bi dosegel državno toleriranje katoliške cerkve v Rusiji, ker je upal, da bi potem pravoslavni v množicah prestopali v priznano katoliško cerkev. Ko se je končala takozvana "nova ekonomska politika" v Rusiji, so se tudi ta pogajanja brezuspešno končala. Vatikan, ki se mu ni posrečilo, da bi z diplomacijo oškodoval pravoslavje v Rusiji in se s tem sam okoristil, je potem napovedal nekakšno "sveto vojno" Rusiji.

Medtem se je na Vatikan sporazumel z italijanskim fašizmom. To katoliški cerkvi ni bilo težko, ker je fašizem s svojo socialno teorijo zelo blizu katoliški; razlika je le v tem,

da cerkev stremi po tem, da bi sama predstavljala najvišjo oblast, dočim fašizem oznanja vseomogočnost svoje državne oblasti. Konkordat s Italijo je odločno vplival na stališče cerkve o socialnem vprašanju. Papeška okrožnica "Quadragesimo anno" se zavzema za stanovsko ureditev družbe. Tako se cerkev v bistvu strinja s fašizmom. Dosedne temu je cerkev sklenila konkordat s Hitlerjevo Nemčijo, podprla Dollfusa v Avstriji; v smislu tega podpira vsa reakcionarna gibanja v Evropi in nasprotuje ne le vsakemu socialističnemu, temveč tudi demokratičnemu gibanju. Tega dejstva ne prikrivajo nobena zavijanja katoliškega tiska. Kajti medtem, ko se cerkev dokaj hitro in lahko sporazume s vsakim fašizmom in je pripravljena deliti si z njim oblast, je papež odločno in jasno izpovedal:

"Nemogoče je biti istočasno dober katoličan in pravi socialist."

Tako zadržanje cerkve napram socialističnemu delavskemu gibanju bo za samo cerkev mnogo bolj usodno nego za delavstvo. Kajti gotovo je to, da delavstvo ne bo poginilo v peklu fašistovske kontrarevolucije in da bo prišel dan, ko bo neizprosno družabni razvoj postavil na mesto fašistovske noči luč svobodne družbe. Cerkev lahko podaljša s svojo podporo življenje fašizmu. Toda rešila ga ne bo. In kaj potem? Nam ni treba iskati odgovora.

Slavnost Ameriške bratske zveze v nedeljo 20. aprila

Chicago, Ill.—V nedeljo 20. aprila bodo skupna čikaška društva Ameriške bratske zveze (prejšnje JSKJ) imela veliko prireditev v Bohemian American Hall, 1436-40 W. 18th St. Program, kateri bo zelo zanimiv, je priobčen v današnji izdaji tega lista. Pričetek programa bo točno ob 3:30 popoldne. Vstopnice so v predprodaji 40c in pri vratih 50c. Lahko jih dobite pri spodaj podpisanih ali pa pri drugih odbor-nikih čikaških društev. Ta prireditev bo v proslavo novega Zveznega imena, na katerega so člani naših društev zelo ponosni. Vsi Slovenci v Chicagu in okolici so prav prijazno vabljeni, da se te proslave gotovo udeležijo. Prečitajte program in videli boste, da za malo ceno dobite zelo veliko duševne zabave. Bodite prepričani, da vam ne bo žal ako se udeležite. Za ples bodo igrale poznane sestre Bergant iz Lisbona, O. Imeli bomo šaljivo pošto in še več druge zabave. Z eno besedo, imeli bomo pravo starokrasko zabavo in veselilo se bo vse staro in mlado. Na ravno isto nedeljo bi imel pevski zbor Sava imeti svoj pomladanski koncert, kar je podpisani zvedel šele januarja meseca. Naši federaciji je bilo nemogoče spre-meniti datum, ker smo imeli vstopnice že ven in godbo in dvorano dobljeno. Za to je pevski zbor Sava preložil svoj koncert na 11. maja, za kar se mu v imenu federacije prav lepo zahvalim in pozivam članstva naših društev, da se udeležijo koncerta, kateri se bo vršil v dvorani SNPJ. Pevski zbor Prešeren bo imel svoj pomladanski koncert 27. aprila v Masonic Temple. Ker zbor vedno sodeluje z nami, je pravilno, da se članstvo udeležijo koncerta v velikem številu. Moje mnenje je, da je že čas, da se zbudimo in prične mo sodelovati pri vseh kulturnih prireditvah in to ne oziraje se kdo jih prireja, ker le na ta način bomo ohranili slovensko pesem in dramatiko še nekaj časa pri življenju.

Držimo se gesla, da roka roko umije.

Pozdrav vsem čitateljem, Anton Krapenc.

Spomin na obisk v Berlinu in Rimu

L. 1939 je bil tedanjí jugoslovanski regent knez Pavle povabljen v Rim in Berlin. V obema mestoma je bil kraljevsko sprejet. V obema so mu obljubili "večno" spoštovati neodakljnost Jugoslavije. Dobre leto potem so postali tisti dogovori in sporazumi le brez-pomembna krpa papirja.

Spomin na obisk v Berlinu in Rimu

L. 1939 je bil tedanjí jugoslovanski regent knez Pavle povabljen v Rim in Berlin. V obema mestoma je bil kraljevsko sprejet. V obema so mu obljubili "večno" spoštovati neodakljnost Jugoslavije. Dobre leto potem so postali tisti dogovori in sporazumi le brez-pomembna krpa papirja.

Spomin na obisk v Berlinu in Rimu

L. 1939 je bil tedanjí jugoslovanski regent knez Pavle povabljen v Rim in Berlin. V obema mestoma je bil kraljevsko sprejet. V obema so mu obljubili "večno" spoštovati neodakljnost Jugoslavije. Dobre leto potem so postali tisti dogovori in sporazumi le brez-pomembna krpa papirja.

NEKAJ BESED

MILAN MEDVESEK

Zarjin koncert, ki se je vršil v nedeljo 6. aprila, je prav lepo uspel. Zato gre brez dvoma precej zasluge razprodanim vstopnic in pridnim oglaševalcem priredbe. Seveda, tudi pevcem in pevskam in celotnemu odboru. Meni je najbolj ugaljal prizor "Na vasi", katerega je aranžiral Josephine Turk. Louis Zorko je vodil program, Math Petrovich pa govoril o delavski pesmi. Čudno se mi je videlo, da ni ne eden in ne drugi omenil tragičnega dogodka, ki se je baš tisti dan zgodil naši stari domovini.

Na zadnji redni seji kluba št. 49 JSZ smo razpravljali o dogodkih in problemih današnjih dni.

Tu navajam nekatera vprašanja, ki so bila stavljena od posameznih članov. "Ali je Jugoslavija prav storila, da se je uprla osišču? Ali bi bilo priporočljivo, da bi JSZ spremenila ime, recimo v "Delavsko progresivno ligo ali kaj podobnega? Kdo ima prav? Tone Garden ali Ivan Molek? Jeli stališče Normana Thomasa pravilno? Kakšno naj bo stališče socialistov nasproti napredni slovenski javnosti?" Stavljениh je bilo še mnogo drugih vprašanj in razvila se je prav zanimiva debata. Prihodnjič nadaljujemo.

Uboga Jugoslavija! Nemški blaznež ji je porinil nož v srce. Toda ni še vseh dni konec! Pride dan, ko bo Hitler in nemški narod dajal odgovore za svoje zločinsko dejanje. Mi socialisti pa moramo poštrevovalno pomagati našim bratom in sestram v nesrečni domovini.

Na klubovi seji je bilo sprejeto, da se priporoča odboru Prosvetne matice za ohijsko okrožje, da bi se vršila enkrat kmalu konferenca, in sicer na izletniških prostorih SNPJ.

Slovenski sodnik Lausche je zopet v boju z gamolarji. Klub "Harvard", ki ga je dal pred časom zapreti, je ponovno odprl vrata, toda ne za dolgo. Ko je Lausche zvedel o tem, je po-veril šerifsko moč kapitanu Blackwellu in 10 policajem, ki so ponooi udri v prostora, z-plenili denar in igralno orodje ter aretirali lastnike. Pri tem delu pa so gangsterji pretepli dva poročevalca. Sodnik je dal poklicati pred poroto tudi župana dotičnega mesta, kjer se nahajajo dotična igralnica, in prav tako okrajnega šerifa O'Donnella. Obpravna se še vedno nadaljuje.

Igralci dram, društva "Ivan Cankar" se pridno pripravljajo za igro "Norec", ki bo po-lana v nedeljo v avditoriju Narodnega doma na St. Clair Ave. Glavne vloge so v rokah slede-čih preiskušanih igralcev: Ber-te Eršetove, Olge Marnove, Anice Čebulove, Frances Tav-čarjeve, Rudita Vidmarja, An-tona Epicha in pisca. Igralcem tako ugaja ta igra, da bodo vloge dobro znali. Režisira Jo-seph Skuk.

Dovolj za danes in sodružni pozdrav!

Tole mi ne gre v glavo?

Kdo bo uveljavil socialistični red ob zaključku sedanje borbe, ker so socialisti bolj razdruženi kot kdaj prej? Menda ja ne kak Mesija?—John Kobi.

E. HELTAI:

ŽEPNI TAT

Zgodilo se je to med Novimi Zamki in Bratislavo, ali bolj v bližini Bratislave. Stal sem v vagonu pri vratih ves nervozen in nestrpljiv kakor človek, ki je na potu k svojemu cilju. Hitro je stopil postaren možiček k meni in močno butnil vame. Smotka mi je padla iz ust. Mehančno sem se pripognil, da bi jo pobral. V istem hipu sem čutil močan pritisk na prsi. Stari mož se je začel nekam v zadregi izgovarjati ter je naglo izginil na drugem koncu hodnika.

Ko sem pobral smotko, sem nehote segel v žep, v katerem sem imel denarnico. Nič preveč nisem bil iznenaden, ko sem videl, da mi je izginila. Prigodek je bil čisto preprost: tisti mož se je samo zato zaletel vame, da bi mi mogel denarnico iz žepa uloviti. Pa sem že hitel za neznanecem.

Imel sem srečo. Vlak se je ravno tisti čas ustavil. In na peronu sem zagledal svojega moža, kako si je delal z rokami pot k izhodu. Zgrabil sem ga od zadaj za ovratnik. Mož se je jezo okrenil.

"Mojo denarnico!" sem zapil nanj. "Vrnite mi mojo denarnico!"

"Kaj se vam blede?" je vprašal srdito. "O kakšni denarnici govorite?"

"I, o tisti, ki ste mi jo v kupeju izmehnili... Sem z njo!"

Medtem se je nabralo okrog naju veliko radovednežev. Občinstvo se je nevoščljivo mužalo in čakalo, kaj bo. Blizal se je stražnik z dostojanstvenimi koraki. Tat se je začel nemirno vrteti, a jaz sem ga neprestano držal za ovratnik.

"Pustite me na miru!" je planilo iz njega, in z naglo kretnjo se mi je izvil iz rok. V tem trenutku se je na tlaku ob nekaj spodteknili in s strahom zapazili, da je izpustil ukradeni denarnico, mojo denarnico. Hotel jo je ročno pobrati s tal, pa sem ga prehitel. Spravil sem svojo denarnico zopet v žep in sem imel to reč s svoje strani za končano.

"Poberite se mi!" sem rekel žeparju.

Nesrečni človek bi bil sam rad to napravil, a ni mogel. Ovratnik, ki sem ga ravnokar izpustil, je zdaj zopet držal stražnik. In s silo je vlekel tatu na stražnico, meni je pa velel, naj grem z njim.

Ves zlovoljen sem šel s stražnikom. To je bilo že od sile. Rad bi jo bil škrivaj popihal, pa ni bilo mogoče. Stražnik je name pazil tako kakor na tatu. Moral sem vstopiti v kancelijo, kjer je bil o tej reči sestavljen zapisnik. Po daljšem bridkem zasliševanju so me izpustili. Vsa reč mi je presedala in to tem bolj, ker je gledal tat name, kakor bi prosil usmiljenja. Bil je blede in potr. Jecljal je in šklepetal z zobmi, a na čelu mu je stal pot. Kadar sem ga pogledal, sem videl v njegovih očeh toliko bridkosti in očitanja, da sem se stresel. Prav žal mi je bilo, da se je ta mala tragedija vršila javno, sirovo, nečloveško. Ali ni se dalo pomagati. Moral sem se sprizniti s tem, da bo tat nekaj tednov zaprt.

Od tistega časa sem večkrat prejel iz Bratislave pisma, razglase in pozive. A pripetilo se mi je še nekaj drugega. Neko lepo dopoldne je prišla k meni ženska z objokanimi očmi. Bila je še precej čedna in mlada, a njeno lice je pričalo o pomanjkanju in bedi.

"Jaz sem," je žena počasi in brez uvoda iztisnila iz sebe, "Holanova."

To ime mi ni ničesar pojasnilo. Niti sanjalo se mi ni, kdo je Holanova.

"Kaj se ne spominjate?" je vprašala žalostno in nekam prisiljeno. "Moj mož, Holan v Bratislavi..."

In njena roka se je pomenljivo zavila nazaj.

Zdaj sem pa že vedel, kdo je Holanova. Žena mojega žeparja. Zavzeto in sumljivo sem jo pogledal. Kaj bi neki rada ta ženska od mene?

Bilo je nekaj navadnega. Sklicevala se je na mojo blago-

srčnost in usmiljenost. Rekla je, da sedi njen mož zaradi mernice v ječi. Doma ni kruha. Otroci stradajo. Ima četrto otrok, dva deklica in dve deklici.

Sicer sem čuteč človek, a ta reč mi je bila zoprna. Čutil sem, da bi mi znatno odleglo — če že ne morem pomagati žeparju — da bi vsaj njegovi družini pomagal. Dal sem ženi sto kron, nakar se mi je vsa srečna zahvalila in odšla. Kolikor se mene tiče, sem bil brzokone srečnejši kakor žena sama. Bil sem zadovoljevin vesel kakor človek, ki je storil dobro delo.

Čez teden dni mi je prišlo na uho neprijetno poročilo, da se je Holan v ječi obesil. Obsojen je bil na šestmesečno ječo in to si je tako gnil k srcu, da se je obesil. To poročilo me je popolnoma potrla, zakaj čutil sem, da sem jaz kriv smrti tistega človeka.

Kar sem doslej večkrat sam sebi očitel, da bi bilo bolje, ne zmeniti se za ukradeni denarnico, to se je sedaj v meni z vso silo oglasilo. Mar je bilo tistih borih sto kron toliko, da je šel zaradi njih stari mož s sveta. Ves dan sem bil slabe volje, pa

vso noč nisem zatisnil očesa. Povsod sem imel pred očmi starega Holana z njegovim bolnim, očitajočim pogledom, s katerim se je z menoj poslovil na policiji.

Drugi dan je prišla k meni v žalni obleki žena in štirje otroci. Vedel sem, da pride in sem jo pričakoval. Ko sem jo pogledal, sem bil nekam čudno v zadregi.

"Kaj bo zdaj z menoj?" je vzdihnila tiho.

To je bilo vse. Ni me dolžila, ne prosila, pač pa boječe vprašala, kaj bo zdaj z njo. Prvi trenutek nisem vedel, kaj bi odgovoril. Gledal sem zdaj njo, zdaj otroke, ki so topo, nerazumljivo gledali predse. Glej, ta vdova, te štiri sirote so moj greh, moja krivda. Jaz sem jih pripravil ob rednika. Nič čudnega ni, da me žena vprašuje, kaj bo z njo.

Premoženja nimam, da bi dajal, a zmeraj sem bil pošten in dober in moje srce je bilo mehko, da bi si z njim mogel mazati kruh. Niti trenutek nisem omahoval, da je treba kaj ukreniti za to ženo in otroke. To je bila moja sveta dolžnost. Ako sem hotel svojo vest pomiriti, je nisem mogel odpraviti s krajevarskim milodarom.

"Nate," sem rekel ženi, "tu je dva tisoč kron."

Ta vsota je bila ravno petkrat večja kakor ona, ki mi jo je bil Holan izmehnili. Če bi bil tedaj prepustil denarnico Holanovi, bi si bil prihranil tisoč sedemsto kron. In Holan bi bil še gledal božje solnce.

Žena mi je hotela na vsak način poljubiti roko, a otroci so to tudi storili.

"No, no," sem jecljal in jih odslovil.

V prednji sobi se je žena ustavila.

"Kaj vam je?" sem vprašal vznemirjen. "E, nič," je tiho odgovorila žena, včeraj so nas vrgli na cesto, ker nisem mogla plačati najemnine, pa še nekaj potrebnega pohištva so nam vzeli."

In spet me je pogledala s silno žalostnim obrazom. Tudi otroci so postali skoraj brez sapa in čakali, kaj bo.

V hipu se mi je zasvetilo v glavi, da sem že ženi dal dva tisoč kron, a sem se takoj v duhu pokaral. Nekaj stotakov sem ali tja, ko gre za dušni mir!

"Nate," sem dejal ženi, "tu je še tri sto kron."

Žena me je molče pogledala, in preden sem mogel zabraniti, mi je poljubila roko. Nato je odšla s četvorico svojih otrok.

Srečno sem se oddihnil. Menil sem, da je stvar za zmeraj urejena.

Ampak motil sem se. Čez pet dni je bila žena spet pri meni. Tedaj sem jo nekam hladno sprejel, pa me je precej pomirila, češ, da ni prišla po denar. Kaj naj bi si bil mislil o njej? Ali me misli odirati? Ona — da bi me odirala! Ona, ki je iz odlične družine! Dostojno se vede, govori francosko in angleško, igra na klavir kakor angel — ona da bi me skubla! Sario po svet je k meni prišla, na koga naj se pač obrne? Na nikogar se ne more obrniti, samo name.

Žena me je molče pogledala, in preden sem mogel zabraniti, mi je poljubila roko. Nato je odšla s četvorico svojih otrok.

Srečno sem se oddihnil. Menil sem, da je stvar za zmeraj urejena.

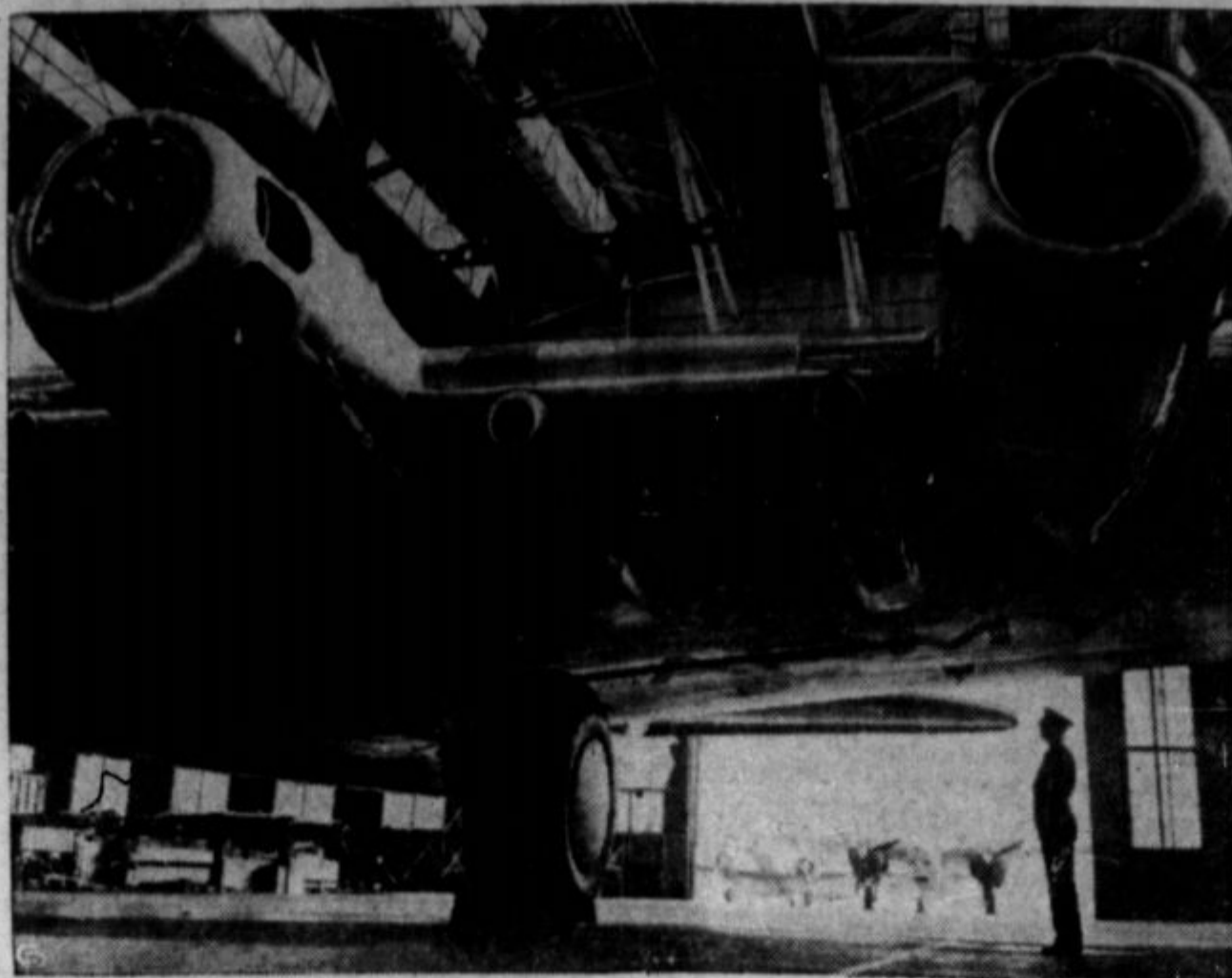
Ampak motil sem se. Čez pet dni je bila žena spet pri meni. Tedaj sem jo nekam hladno sprejel, pa me je precej pomirila, češ, da ni prišla po denar. Kaj naj bi si bil mislil o njej? Ali me misli odirati? Ona — da bi me odirala! Ona, ki je iz odlične družine! Dostojno se vede, govori francosko in angleško, igra na klavir kakor angel — ona da bi me skubla! Sario po svet je k meni prišla, na koga naj se pač obrne? Na nikogar se ne more obrniti, samo name.

Žena me je molče pogledala, in preden sem mogel zabraniti, mi je poljubila roko. Nato je odšla s četvorico svojih otrok.

Srečno sem se oddihnil. Menil sem, da je stvar za zmeraj urejena.

Ampak motil sem se. Čez pet dni je bila žena spet pri meni. Tedaj sem jo nekam hladno sprejel, pa me je precej pomirila, češ, da ni prišla po denar. Kaj naj bi si bil mislil o njej? Ali me misli odirati? Ona — da bi me odirala! Ona, ki je iz odlične družine! Dostojno se vede, govori francosko in angleško, igra na klavir kakor angel — ona da bi me skubla! Sario po svet je k meni prišla, na koga naj se pač obrne? Na nikogar se ne more obrniti, samo name.

NAJNOVEJŠE BOJNO LETALO

Gornje je najnovejši ameriški bombnik, izdelan v aeroplanski tovarni v Santa Monica, Calif. Je največji, kar jih je bilo doslej izdelanih. Težak je 82 ton.

Ako bi Angleži imeli par sto takih letal, bi lahko napravili z njimi v nemških mestih ogromno škodo. Vlada Zed. držav jim jih obljublja poslati že v tem letu.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

Zbral Charles Pogorelec

Ker je tako naneslo, začne mo to, pot spet s Chicago; ne sicer, da se bi lahko ponašali veliko boljše kot druge naselbine, pač pa začetek te kolone je tak. Frank Zaitz 2 naročnini; Frank Bizjak 2 in upravniki 4 ter 33 oglasov za Majski Glas. Lojze Steblaj se je oni dan oglasil v uradu, ponovil je naročnino ter se z enim "copakom" pridružil predlogu "Big" Toneta iz "zlate" dežele.

Večni popotnik Tone Jankovich iz Clevelanda je poslal 20 oglasov za Majski Glas in 16 naročnin na list ter \$3.00 za Tomšičev predlog (izkazani so na drugem mestu). Dve naročnini je poslal John Krebel, Joe Lever dva oglasa, Jennie Dagarin 5 naročnin in en oglas.

In tu je "Big Tony" sam. Poslal je 4 naročnine ter \$2 v podporo svojemu predlogu, ki sta jih prispevala Frank Vidmar in Albert Hrast.

John Bogatay in John Kosin, Girard, O., sta poslala vsak po dve naročnini, prvi tudi oglas za klub št. 222 JSZ in naročilo za 50 Majskih Glasov.

Andrej Vidrich, Johnstown, Pa., je poslal 5 oglasov za Majski Glas, John Langerholc pa vsoto \$5.80 podpore listu, ki jo je nabral na seji federacije SNPJ.

Jože Jež, Warren, O., je poslal naročilo za Majski Glas in članarino Prosvetni matice od društva št. 325 SNPJ.

Louis Barborich, Milwaukee, Wis., je poslal še pet oglasov ter naročilo za 50 Majskih Glasov.

Joseph Krmel, Burgettstown, Pa., je poslal 1 naročnino, en oglas ter naročilo za Majski Glas.

Anton Zornik, Herminie, Pa., je poslal še 4 oglase in 18 naročnin.

Anton Tratnik iz daljnega Wyominga noče prav nič zaostajati za drugimi našimi zastopniki. Poslal je naročilo za Majski Glas za svojo okolico. Pravi, da tudi njega tarejo razne nadloge; prej je bil bolan sam, zdaj mu je pa žena bolana. Zelim jo skorajšnjega okrevanja.

Iz Waukegana je poslal Martin Judnich 7 oglasov. Pravi, da bo še poskušal svojo srečo z oglasi.

Frank Podboy iz hriba v Johnstownski kotlini je poslal 2 naročnini in 5 oglasov za Majski Glas.

Pred nekaj dnevi se je oglasil v uradu Tone Udovich iz La Sale, Ill. Izročil je 4 naročnine in nekaj podpore. Tudi z oglasi je obljubil, da se bo potrudil, nekaj jih že ima, nekaj jih bo še skušal dobiti, tako da bo tudi njegov okraj dobro zastopan v Majskem Glasu.

Ignac Hrečič, Farmington, Ill., je naročil Majski Glas zase in Joe Tušeka ter priložil \$1, da podpre Tomšičev predlog.

Kayetan Erzenožnik, Klein, Montana, me je oni dan prav pošteno iznenadil. Poslal je kar 5 oglasov iz svoje naselbine, ki ni baš velika, in eno naročnino.

Kot vsako leto, je Jaka Ambrozich, Moon Run, Pa., storil svojo dolžnost. Poslal je 8 oglasov ter dolar podpore listu na nasvet Kalifornijčana, ki je že večkrat omenjen v tej koloni.

Iz Detroita, Mich., sta se zadnji teden oglašila John Zornik še z dvema oglasoma in 7 in pol naročninami, Kathy Junko, tajnica društva 121 SNPJ pa je poslala dve naročnini in oglas za društvo. Peter Benedict je poslal za oglas svoj osebni pozdrav.

KONFERENCA PROSVETNE MATICE IN JSZ V MILWAUKEEU BO JAKO VAŽNA! UDELEŽITE SE JE VSI!

V nedeljo 27. aprila bo v Milwaukee konferenca organizacij, ki so včlanjene v Prosvetni matiči. Prične se ob 10. dop. v Šošaričevi dvorani, 539 So. 6th St.

To bo eno izmed najvažnejših zborovanj, kar smo jih še imeli pod okriljem Prosvetne matice za to okrožje.

Vsa društva in druge pridružene organizacije so bile povabljene, da pošljejo zastopnike. Povabila je razposlal tajnik Anton Garden.

Ako ga katero društvo ni prejelo, naj se odbor potruži poslati zastopnika vseeno.

Naravno, da bomo ob tej priliki govorili poleg o svojih ožjih problemih, ki se tičejo marsičesa, tudi o žalostni usodi naše rojstne domovine, ki so jo potlačili fašisti in naciji.

Dosedaj priglašeni zastopniki so, od kluba št. 1 JSZ, Charles Pogorelec, Anton Zaitz, Kristina Turpin, Frank Zaitz.

Od federacije SNPJ za čikaško okrožje, Frank Alesh.

Od eksekutive JSZ, Filip Godina, Fred A. Vider in Angela Zaitz.

Od društva Slavija št. 1 SNPJ, Frank Zaitz.

Od društva št. 104 SNPJ, West Allis, Wis., Kristina Pugel in Anton Demshar.

Drugi prijavi za v ta seznam še nismo prejeli.

Na dnevnem redu bodo poročila zastopnikov, referati o stanju našega gibanja (Chas. Pogorelec), o delu konferenčne organizacije (Anton Garden) in o položaju v splošnem (Frank Zaitz).

Poleg zastopnikov se tega zborovanja udeležijo tudi milvaški sodrugi in somišljeniki. Vse prosimo, da naj pridejo začasno, ker le na ta način nam bo mogoče zborovanje konstruktivno skončati.

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjigarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU

2301 S. Lawndale Ave., Chicago

LASTNIKI RESTAVRANTOV!

Kuhajte po čistem, hladnem, udobnem načinu z

Električnimi
"Counter"
pripravami

Instalacija električnega kotlička za peko v mašti in novi električni pražilec ogljene vrste v tipičnem restavrantu v sosesčini.

ELEKTRIČNI KOTLI ZA PEKO pomnože dobičke, — znižajo odpadke

Restavrant po sosesčini si nabavljajo električne kotle za peko, ker pozitivna kontrola vročine...

...vzdržuje natančno temperaturo
...izločuje preveliko vročino
...preprečuje prekomerno varkavanje masti
...ohranja mast za ponovno uporabo
...zasigurava popolno kuhane in oprazene jedi.

Du se vam brezplačno razkaže električni pražilni kotel ali električni peč za peko, telefonirajte RANDOLPH 1200

Commonwealth Edison Company

Dobite dejstva!

Naj vam eden naših zastopnikov razloži prednosti in varčevanje, ki ga nudijo nizke električne cene za izmenični tok za kuho in peko.

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Peta kolona na Hrvaškem se je v prid Hitlerja sijajno obnesla. Mussolinijevim in Hitlerjevim agentom med Hrvatimi in drugod po Jugoslaviji se je trikot posrečil še celo bolj kot se je peti koloni na Slovaškem v času nacističnega udara za podjarmljenje češkega naroda.

Italija je krvavo potrebovala zmago, kajti nevarnost ljudskega upora proti vladi je narasla. In tako se je zgodilo, da je "mogočna italijanska armada" s pomočjo svoje zaveznice Nemčije porazila Slovenijo, oziroma Kranjsko, in jo zasedla.

Zadnji Veliki petek dne 11. aprila je bil za slovenski narod res veliki petek. In Velika noč za Slovence ni bila dan vstajenja, nego le nadaljevanje velikega petka. A dan vstajenja pride tudi za Slovence; seveda, ne prej, dokler ne pade nacizem in fašizem.

Dr France Kulovec, ki je bil po smrti dr. Korošca proglašen za njegovega naslednika, to je, za voditelja in predstavnika Slovencev, je imel to službo le malo časa. Postal je žrtev nacističnih letalcev, ko so rušili Beograd. In tudi če bi živel, bi bil službo izgubil, ker sta nad Slovenci zavladovala "duče" in firer. Ta dva ne trpita nobene drugega voditelja.

Kranj, metropolo Gorenjske, so zasedli Italijani. Ljudje so pričakovali tja nemške čete, toda je menda Hitler Mussoliniju dovolil, da si naj ta del Slovenije on osvoji. Italija bi rada slovenske gozdove, premogovnike v Zagorju, Trbovljah in Hrastniku, pa sta si morda te kraje firer in duče že vnaprej razdelila. Bled baje dobe Nemci, Bohinj Italijani.

Leta 1938 sem se na obisku v Mariboru menil z našimi sodrugimi o temnih dnevih, ki so jih vsi čutili pred sabo. Bilo je to v času, ko je "apizar" Chamberlain letal na romanja k Hitlerju in mu sipal koncesije, da ga potolaži ter Anglijo in Francijo obvaruje pred vojno. Seveda, na tuje stroške. Sodrug dr. Reisman je dejal, da če pade Čehoslovaška, bo to Hitlerju le povečalo apetit toliko, da ga ne bo ustavilo ničesar, razen sila, ako bo jaciča nego njegova.

Z njim, s sodrugom Erzenom, ki je urejeval Delavsko politiko, s Petejanom, ki je bil socialistični poslanec v skupščini pred Aleksandrovim proglašenjem diktature, z upravnikom Delavske Politike s. Jelenom in par drugimi zaupniki smo se dogovorili za tajni sestanek, na

katerem so povabili še okrog 40 sodrugov, katerim so zaupali. Kajti po zakonu so bili sestanki te vrste že tedaj strogo prepovedani. Ako bi kdo obvestil policijo, bi bili sklicatelji strogo kaznovani, jaz pa "deportiran". Sodrug Jelen jim je predstavil mojo ženo in mene, nato smo šli takoj k predmetu. S Reisman je dejal, da so mariborski, oziroma štajerski slovenski socialisti trdno delavskega političnega gibanja na Slovenskem. Vzdržujejo socialistični list (Delavsko Politiko), ki izhaja trikrat na teden. Vzdržujejo Cankarjevo družbo, revijo Svoboda in ne- gujejo kulturna društva širom Slovenije v zvezi vsem zaprekan, ki jim jih dela diktatura. Slovenski sodrugi in somišljeniki v Mariboru so si pritrjevali od ust, da so imeli tudi avstrijski socialisti-begunci, ki jih je prišlo po klerofašističnem puču v Maribor velik tabor, grizljaj.

Tudi jugoslovanska vlada je pomagala z živili. In ko je govoril o beguncih, je rekel, kaj, ako nacija napadejo nas! Socialisti v Mariboru imajo še posebno zaznamovane, ker smo dolgo izdajali nemški socialistični tednik Volksstimme in vodili v njemu silovito protinacistično in protifašistično propagando. "Avstrijski sodrugi so dobili zavetje pri nas in na Češkem, pa v Franciji in Angliji," je dejal. "Mi pa smo sedaj zagrajeni in ne bo mogoče nikamor pobegniti. Imovina, kdor jo kaj ima, bo zaplenjena, mi pa izgnani v koncentracijski tabor. Mi bomo prve žrtve invazije," je dostavil h koncu. S. Erzen in Petejan nista bila tako pesimistična. Tudi Jelen ne! Zanašali so se na Francijo in Anglijo, na škandinavske dežele, na Belgijo, Nizozemsko in Dansko, in si dopovedovali, da ko jim pride Hitler dovolj na živce, bodo udarili po njemu in nacizma bo konec. A izkazalo se je, da je bil črnogledi dr. Reisman v pravem. Slovenski in nemški socialisti v Sloveniji so bili do te vojne tarča domače reakcije in teptani pod klerikalizmom, sedaj pa je udarila po njih še brutalna nacistična sila in z juga pa morilci, ki so pokončali Matteotija in tisoče drugih italijanskih sodrugov.

Za vsak narod, ki ga podjarmil Hitler, pomeni to pot na Kalvarijo. Za socialiste pa je kelih trpljenja še posebno napolnjen.

Madžarski regent "admiral" (brez mornarice) Nicholas Horthy je v svojem proglasu dejal med drugim, da je poslal

svojo armado v Jugoslavijo zato, "da jo ubrani anarhije, ne pa proti srbskemu narodu, s katerim žele Madžari živeti v prijateljstvu". Hinavstvo diplomacije je brezmejno.

"Ogrski Slovenci" so zopet pod Madžari. Enako tudi med murski Hrvati. V Budapešti se nadejajo, da dobi Ogrska nazaj vse "ukradene" province, med njimi Banat, Prekmurje, Medmurje, Slavonijo, in da se ji pridruži tudi Hrvatska, Italijani pa ji bodo vrnili Reko. Vse to je napel že v njihovih rokah. Da-li jim te posesti tudi ostanejo, je odvisno, kdo bo končni zmagovalac. Ako bo triumfal Hitler, dobe Madžari vse prej omenjene kraje in "hrvatsko republiko", bržkone tudi Reko. Vlada te "velike Madžarske" pa ne bo kak regent Horthy, ampak Hitler; in to veliko bolj, kakor pa je bil vladar nad Ogrji Franc Jožef in drugi habsburžani pred njim. Zalna zastava v Budapešti bo lahko še dolgo visela.

V Proletarcu z dne 9. aprila je bilo poročano o konferenci članov soc. stranke v Illinoisu in Indiani, na kateri je bilo tudi glasovanje o vprašanju, ti- kajjoča se sedanje vojne, da se s tem izve njihova mnenja. Kar jih ni bilo navzočih, so dobili vprašanja pismeno. Sicer ima S. P. v tema državama le še prgišče članov, kakor bi dejal wisconsinški tajnik S. P., s. Zeidler, a omenjeno glasovanje je vendarle zanimivo zato, ker dokazuje, kako malo socialističnega prepričanja je v ti- stih ljudeh. Na primer, 28 odstotkov jih je glasovalo, da jim je čisto vseeno, kako izpade sedanja vojna. "Čisto vseeno!" Nikomur, ki je res socialist, ne more biti vseeno! Le fanatičnim, nerazsodnim pacifistom je morda lahko "vseeno". Resnični socialisti žele in delujejo za poraz hitlerizma, zato so nasprotni vsakemu, ki fašizmu pomaga vede ali nevede, namesto ali v sled slepoti. Ako se pomisli, da je poleg onih 28 odstotkov, ki jim je "vseeno", kdo zmaga, glasovalo 36 odstotkov proti podpiranju Anglije, žele pa ji zmago, in 22 odstotkov pa za "pacifistično stališče", se ni nič čuditi, čemu je stotisoče a-

meričkih socialistov sedaj z Rooseveltom? kajti njemu ni vseeno, kdo zmaga; in vrh tega se ukvarja ne samo z borbo za porazenje hitlerizma, nego tudi s socialnimi problemi.

Hallo! nas je pozdravil Al Benson, ko je prišel v Slovenski delavski center na enodnevno konferenco čikaških lokalov tekstilne unije (CIO). Tisti, ki so bili na zboru JSZ in Prosvetne matice v Milwaukee leta 1932, se ga lahko spominjajo, ko je vodil našo karavano s svojimi deputirji po mestu ter nam ga razkazoval. Benson je bil namreč šerif milwaukeeškega okraja in delodajalcem trn v peti, ker pod njim niso mogli streči stavk s silo, kot se je dogajalo to prej in pozneje. Al Benson je še poln vere v socialistične ideje in je prepričan, da se socialistično gibanje v tej deželi obnovi in bo jaciče kot kdaj prej. Toda ne pod sedanjim vodstvom. Pred par leti je prisostvoval seji eksekutive S. P., na kateri je uvidel, da Thomas ni prava oseba za naslednika prejšnjih voditeljev. "Kamor grem, kar delam, kjer govorim, nastopam kot socialist," je dejal Benson. Stranke se v njegovih aktivnosti v današnjih okoliščinah kajpada ne izplača omenjati, vredno pa je delovati za naš program, ki ni kak pacifizem, nego socialistični program! Bensonu je za gibanje, ki so ga zgradili naši pionirji žal. Enako, kakor bivši župan Hoan, je tudi on pomagal Thomasu v boju proti "stari gardi". Oba sta spoznala svojo zmoto. Tako tudi nekaj mladih članov, ki so dobili mesta v eksekutivi. Na primer McDowell in Porter. Ko so spoznali isto, kakor Benson pred par leti, so se "umaknili". Ako sekta hoče, da naj bo stranka epe osebe, pa naj bo ena oseba! Mi pa delamo v unijah in med maso v splošnem za socialistično stvar tako, kakor je najbolj mogoče, najbolj uspešno in najbolj efektivno. "Se nikad ni bilo v tej deželi toliko ljudi naklonjenih našemu programu, kakor sedaj," je dejal. A ime ne vleče in je torej treba naše nauke širiti tako, da ljudi ne odbijamo od njih zaradi ene besede.

Ali ni to čudno? Dokler so bile v Libiji samo italijanske čete, so bežale pred angleško mehanizirano armado, da jo je komaj dohajala in ji jemala pristanišče za pristanišcem, utrdbo za utrdbo. Pa so nato prišli tja Nemci (angleška mornarica v Sredozemlju je med tem nekje dremala), si pljunili v roko, se vrgli na Angleže in jih pogнали v bež še hitreje kakor prej Angleži Italijane. Mar so nemške čete res tako superiorne, da kamor se pokažejo, se vse razprši pred njimi? Pač, Nemčija kontrolira vso evropsko industrijo, vse prirodne vi- re v Evropi in vsak njen vojak je mehanik v eni ali drugi stroki. Nemška armada je ogromen stroj, ki precizno deluje in bo zmagoval, dokler mu kdo ne pokvari kolesja toliko, da se bo začel obotavljati, kakor star avto.

Premier Churchill je pred letom svaril evropske dežele, da bodo šle v nacistično žrelo druga za drugo, ako se skupno ne po- ženo v boji. Nobena ga ni poslušala. Vsaka se je želela oteti s tem, da je skušala ugajati Hitlerju. Padle so, kakor je prerokoval Churchill, druga za drugo. Minuli teden je Churchill spet govoril svarične besede Turčiji in Sovjetski Uniji. Pa menda ne bodo zalegle nič več kot one ki jih je naslovil pred letom nevtralnimi deželami na evropskem kontinentu, ki so bile "nevtralne" sebi v pogubo. Hitler si pohlepa po Ukrajini, ki je žitnica Sovjetske Unije, ni iztrebil, in ne po bogatih oljnih poljih, po katerih hrepeni kakor stiska po cekinih. S prodranjem na Balkan prihaja Hitler Rusiji za hrbet. Tako je prišel prej za hrbet Čehoslovaški z okupiranjem Avstrije, Poljski z okupiranjem Slovaške, Rumuniji v zvezi z Madžarsko in Bolgarijo, in Jugoslaviji iz Bolgarije in Rumunije. Izgleda, da so se v Moskvi iz teh dogodkov naučili vsaj toliko, da jih je začelo skrbeti že kar na glas. Čudno je le, čemu so vzle- temu prošli teden sklenili "pogodbo prijateljstva" z Japon- sko, ki je nov diplomatični tri- umf osišča Berlin-Tokio-Rim.

Pravo borbo so vedno vodili le mladi in bedni ljudje!

Se podpora Tomsčevemu predlogu in poročilo o Zarjinem koncertu

Cleveland, O.—V prejšnjem Proletarcu sem čital dopis "Big Tonyja" Tomsčiča, ki propagira svoj sloviti predlog, da bi vsak prijatelj Proletarca prispeval vsaj "en copak" v njegov tiskovni sklad. Omenja, da je Proletarec list, ki zasluži, da ga ohranimo, ker se res vztrajno bori za delavske pravice.

Dragi Tony, v prejšnji številki Proletarca si videl, da tvoj predlog podpiram, in z mano vred da je to storil tudi sodrug John Rome, član kluba št. 49.

Danes pa ti naznanjam, da Te podpira v tem predlogu še en naš 25-letni naročnik, namreč John Filipich, ki je v metropoli znana oseba. Prepričan sem, da je v metropoli to komaj začetek in menda tudi dru-

Tony, prav si dejal v svojem zadnjem dopisu, da se nam bi nasprotniki smejali v pest, ako bi dopustili, da Proletarec pre- neha izhajati.

A v našem sva ga, cenjeni "Big" Tony, le polomila! V čem, to ti takoj pojasnim. Nekaj časa predno sem pri- čel kovati ta dopis, sem srečal sodružico, članico kluba št. 27, ki me je prav trdo prišla (pa tudi tebe, čeprav nisi bil zra- ven), ker v dopisih apelirava za tvoj predlog le na moške. "Mar niso tudi ženske prijate- ljice in agitatorice Proletarca," je rekla. In mar nimajo tudi ženske "copake" v svojih torbi- cah? Torej čemu delati razli- ko, se je hudovala. Se veliko več mi je "natresla v ušesa". Jaz, cenjeni Tony, pa sem se izgovarjal kolikor najboljše sem vedel in znal.

Dejal sem, da kadar ome- nimo sodruge, pomeni to tudi sodružice, in če vabimo rojake, pomeni to tudi rojakinje. In če pravimo, prijatelji, odzovite se, bodisi na prireditve, ali pa s "copaki" v kak dober namen, je naravno, da to pomeni tudi prijateljce.

Tako sva se sodružno meni- la in za šalo in malo zares sem ji zagotovil, da kadar prideš s pacifičnega obrežja k nam na vzhod, boš kaj zaigral na svo- jo slavno koncertino. Upam, da boš to izvršil ob prvi prilož- nosti.

O koncertu Zarje

Koncert Zarje, ki se je vršil 6. aprila v SND na St. Clair Ave., je bil pov njen uspeh. Dneve pred koncertom je bilo zelo pusto vreme, v nedeljo se je prikazalo sonce, ki je sveti- lo v jasni dan. Skoro je nas pri- jela bojazan, da bodo šli ljudje rajše v naravo kakor v dvorano na koncert, pa se je vse dobro izteklo.

Udeležba je bila obilna po- polne in zvečer na zabavi. Spored je bil obširen, zelo zanimiv in dobro predvajan. Spevoigra "Povodni mož" je vzbujala nič koliko smeha. Mladi člani in članice Zarje so se poleg drugih prav dobro po- stavili. Počasnimo nanje. Sko- da le, da nam Zarjine fante po- birajo k vojakom.

Spored je oznanjal Joseph Zorko, ki je zelo prikladen, namreč sposoben za tak posel. Govornik je bil Math Petrovič, ki je na kratko, pa jedrnat, povedal svoje misli v duhu naših načel.

Kot se na prireditvah naše sorte spodobi tako je bilo tudi na tej po skončanem progra- mu razne zabave in postrežbe v izobilju. Kelnarice so bile na- še sodružice natakariji tudi sa-

mi naši fantje namreč člani kluba, in pa somišljeniki, raz- položenje je bilo izbornost, ta- ko, da je dan in večer minil v res prijetnem razpoloženju.

Pri prodajanju pivskih list- kov je nas bilo kar deset zapo- slenih in vsi smo napravili "do- ber biznis". Pri blagajni popol- dne in zvečer se je trudil (re- vez) sodrug Jauch. Milan Med- veseh in še nekaj drugih pa so bili reditelji pri vhodih. Vsi so imeli dosti dela. Ravnatelj čez vse pa je bil Felix Strum- bel. Svojo nalogo je vršil skrb- no in tudi precej strogo.

Med udeleženci smo videli Naprudnikove iz Detroita, Stol- fove iz Tolida, nekaj naših mladih fantov iz Penne, večjo družbo iz Maple Heights, in iz raznih drugih sosednih krajev. Vsi so bili z nami vred zado- voljni.

Izgleda, da je postal socia- listični pevski zbor Zarja spet eden izmed najbolj priljublje- nih. Pa se tudi odzove, kamor ga vabijo. Njegovi člani in članice so vedno na pozorišču in pomagajo, če ne drugače, pa kot posetniki. Zbor Zarja ima dobrega učitelja. To je sodrug Joseph Krabec. Pravi, da je socialističnega prepričanja vse svoje življenje. Zarja ima tudi zelo dobro moč v igranju na klavir. To je mladi Edwin Pol- šak, sin predsednika zbora. Njegov oče in mati sta dobra pevca in zaeno z drugimi člani in članicami skrbita, da Zarja napreduje in da je prebila vse težave. Anton Jankovich.

Na predlog A. Tomsčiča iz Oaklanda, Calif., so prispevali:

Springfield, Ill. John Goršek \$1.
Cleveland, O. Anton Jankovich,
John Rome in John Filipich, skupaj \$3.00.

San Francisco, Calif. Frank Vid-
mar \$1.00.

Hayward, Calif. Albert Hraat \$1.
Farmington, Ill. Ignac Grošček \$1.
Moon Run, Pa. Jacob Ambrozich,
\$1.00.

Detroit, Mich. Joseph Devyak \$1.
Leadville, Colo. John Fajdiga \$1.
Chicago, Ill. Louis Steblay, Joško
Oven in Chas. Pogorelec, skupaj \$3.

Drugi prispevatelji:

Chicago, Ill. Frank Peterlin 50c.
Rices Landing, Pa. Anton Zorich
25c.

Berea, O. Louis Kosmach 75c.
La Salle, Ill. Anton Udovih 60c.
Anna Klancnik 10c, skupaj 70c.

Johnstown, Pa. John Bombač \$1;
Ignac Grošček 50c; po 25c: Anton
Vidrich, Frank Kavčič, Andy Vidrich,
Joseph Widmar, John Krescovich, An-
ten Dolenc, Jacob Rupert, Nick Me-
hall, John Oreskovich, Frank Chu-
chek, Frank Kunat, Pleskovich, Fr.
Sustersič, Joseph Culkar, J. Langer-
hole; Louis Stefanik 20c; John Sat-
kovich 15c; po 10c: Joseph Sotovek
in John Ginzer, skupaj \$3.50. (Na-
bral na seji Conemaugh Valley fede-
racije SNPJ John Langerhole.)

Skupaj v tem izkazu \$21.00, prej-
šnji izkaz \$97.40, skupaj \$118.40.

Proletarec se tiska pri NAS

Proletarec se tiska pri NAS

Proletarec se tiska pri NAS

Proletarec se tiska pri NAS

Proletarec se tiska pri NAS

Proletarec se tiska pri NAS

Majski Glas izide s pestro vsebino

Kakšen bo mir? O tem razpravlja v letošnjem Majskem Glasu med drugimi Anton Slabe. Antonija Ločniškar iz Detroita opisuje spomine na prvi maj v Kansasu. William Rus je priredil članek o raznih zavarovalniških lestvicah bratskih podpornih organi-
zacij.

"Iz noči" je spis, ki ga je po Jan Valtinovi knjigi "Out of the Night" priredil Zvonko Novak.

"Plat zvona" je satira iz Konfuzije, ki jo bodo z zanimanjem čitali tisti, ki se jih tiče, in oni, katerih se ne tiče. Napisal jo je Ivan Molek.

Angleški spisi v Majskem Glasu, katerih v prejšnji številki nismo omenili so: "Our Program; There Are Such Things! (Ivan Gon-
tetz); The Slovene Labor Center (Oscar B.

Godina); Morning Hours in Coaltown (Jo-
seph Drasler); Sometimes I Fall Into Dreams
(Ksaver Meško, translated by Alice Artach);
Blood Red—The Sky! (Alice Artach).

Ostali del slovenske vsebine je: Nov red
—kakšen in čigav? (Frank Zaitz); Dinkey
rov (Anton Shular); Pri odprtem oknu (An-
ton Zaitz); Kapitalizem na berglah (Math
Petrovich); Keliko je vredna spoved? (John
Goršek); Na valovih življenja (Frank Ce-
sen); Petnajstletnica kluba Naprej št. 11 JSZ
(Jos. Snoy); Zasluge premogarjev v delav-
skem gibanju (Fr. Zaitz); Sedanjost in bo-
dočnost (E. Kristan); Prosvetna matica, nje-
ne naloge in njeno delo. (Chas. Pogorelec);
Matja opereta (Fr. S. Tauchar); Ne podce-
njuj moči slabotnejšega (Ivan Vuk); Ameri-
ka zametuje Hitlerjevo vero; Pridobitve So-
vjetske Unije v sedanji vojni; Program, ki
nudi vsakemu zavednemu delavcu dovolj pri-
ložnosti za aktivnosti; Zrtve eksplozij v pre-
mogovnikih; Dobički korporacij in mezda de-
lavcev; Resnične besede, ki ostanejo resni-
čne; Delitev sedanjega kongresa po stran-
karski pripadnosti; 3118 let vojne napram
280 let miru; Kaj po vojni?; zbirka ljudskih
pregovorov; Iskre; Osvojitve Nemčije v seda-
nji vojni; Podatki o XII. zboru JSZ in Pro-
svetne matice; Dela klubov JSZ ne bi mogel
ničhe nadomestiti; "Revolucija-a-a" (Louis
Beniger); Nekaj sodobnih misli (Anton Gar-
den).

To je v glavnem pregled vsebine, ki jo do-
bite v letošnjem Majskem Glasu za malen-
kostno vstopico 25c. Za slovensko revijo, ki se
v cirkulaciji ne more kosati z angleškimi, je
to naravnost uspeh. Gradivo v nji je literar-
no prav gotovo tolikšne vrednosti, kot v naj-
boljših angleških revijah.

Majski Glas bo razposlan prihodnji teden.

Vse somišljenike prosimo, da nam ga po-
magajo razpečavati, kajti le na ta način bo
dosegel čimvečjo množico čitateljev, katerim
je namenjen.

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET
CLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združene države (izven Chicago) in Kanado \$6.00
na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero

\$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 So. Lawndale Avenue
Chicago, Illinois

Pevski zbor "SAVA" CHICAGO

priredi koncert v nedeljo
11. maja v dvorani SNPJ.

Nabavite si vstopnice v
predprodaji, ker so
cenejše.

ZA LICNE TISKOVINE
VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO
Adria Printing Co.
1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.
Tel. MOHAWK 4707
PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

ZVONKO A. NOVAK:

ČEZ DRN IN STRN

OBE PLATI ZVONA

Veliko je sedaj govorjenja in pisanja o tem, kako bo po vojni na Angleskem, čeprav se nihče ne ve, kako dolgo bo še trajala ta strašna tragedija in kakšen bo njen konec.

Vsi tisti, ki zagovarjajo našo sedanjo zunanjo politiko in so resnični prijatelji delavskega gibanja, upajo, da bo ta vojna ob vseh svojih strahovitih posledicah prinesla Angliji tudi dobre in temeljite izpremembe v družabnem in gospodarskem oziru, kar bo nedvomno zelo vplivalo kajpak tudi na razmere v tej deželi. Uverjeni so, da pride delavstvo pri angleški vladi v sedlo.

Jaz podpiram sedanjo zunanjo politiko naše vlade v Washingtonu zato, ker mislim, da bo takšna politika na koncu končev zadala Hitlerjevemu tovaštvo in Mussolinijevemu razbojništvu smrtni udarec ter razbila njuno grozno vojaško mašino na drobne kosce zavselej. Pri tem pa seveda tudi želim, da bi bilo konec angleške politične in ekonomske grabeljivosti, kar naj odpre pot, po kateri naj pridejo izrabljane delavske pare k lepšemu in boljšemu življenju tamkaj in pri nas.

Ali vselej pa je dobro čuti obe plati zvona in zato prinašam v sledečih vrsticah nekaj, kar ne daje dosti upanja z ozirom na zboljšanje delavskih razmer na Angleskem po tej vojni, če naj verjamemo preokbam premetenega Angleža Goeffreya Crowtherja, ki urejuje angleški list "London Economist".

Po njegovem mnenju se bo Anglija po vojni približala ekonomični in družabni enakopravnosti le toliko, kolikor jo bo k temu prisklila potreba. Kakih korenitih izprememb pa ni pričakovati tamkaj, ker so unijski voditelji starejši gospodje, ki si prizadevajo dobiti le večje mezde za svoje članstvo, drugače pa so docela zadovoljni s stari redom.

Najpomembnejši delavski voditelj Ernest Bevin je bistveno konservativen. Sedaj je že deset mesecev delavski minister, pa mu zlasti člani konservativne stranke ne prestopajo očita, češ, da je vse premalo drastičen v svojih odredbah.

G. Crowther meni, da Anglija najbrž ne bo sledila po vojni vodstvu izrazitih in priznanih socialistov. Delavska stranka ni po njegovem mnenju sedaj nič posebno živ in krepak organizem. Njeni elementi so skoroda dosegli cilj svojih prizadevanj, med tem ko je tako zvana socialistična inteligenca še vedno kakor izgubljena, odkar se ji je izjalovila njena

marksistična vera. Delavski voditelji v Churchillovi vladi so osebe le srednje vrste. Delavski stranki manjka sposobnih, spretnih, premetenih in realističnih politikov, pravi Crowther.

Po vojni bo prišlo vodstvo na Angleskem prejkone iz vrst tistih mladih in tehnično pa poklicno sposobnih ljudi, ki stojijo novim ministrstvom na čelu. To niso premožni poslovalci ljudje. Ali služili pa so si vsakdanji kruh v kupčiji in v strankni politiki bodo držali s tistim krikom konservativne stranke, čigar načelnika sta postala gg. Churchill in Eden.

CENZURA

Cenzura ali tisk z nagobeni-kom je v Evropi in drugod že zelo stara reč. Tamkaj je vsak list, pa naj bo majhen ali velik, že odnekad prav dobro seznanjen z rdečim svinčnikom državnega cenzorja.

Tu v tej deželi je užival tisk še največ svobode že od početka naše zvezne republike sem. Zato se je pa razvil v največjo industrijsko panogo svoje vrste na svetu. Amerika še ni doslej poznala cenzure v evropskem smislu.

Toda v zadnjih dneh je pa že tudi tukaj čuti glasove o "prostovoljni" cenzuri. Polagoma prihaja evropska cenzura v deželo.

AMERIŠKO EDINSTVO

Amerika se še žal ne zaveda kako težko, silno in važno nalogo ji je naprtila naša zunanja politika za sodelovanje na pravi strani v tej krvavi dram, v katero se najbrž zaplete še ostali del sveta. Če bi se, se bi bržkone malo drugače obnašala z ozirom na cilje naše obrambne politike.

Politično lajanje nikoli nič ne pomaga nasprotno. Osebnost morda še v tem ali onem slučaju. Toda tudi tedaj samo za prav malo časa. Tako početje le razdvaja, ne pa družiti ali spaja. Pa vseeno je še toliko zlagodno po naši deželi.

Ljudem, ki bi radi delavstvo v žlici vode utopili, čeravno bi ne vedeli kaj početi brez njega, je več do tega, da mu ne dajo, kar mu gre po človeških in božjih postavah, kakor pa do tega, da bi se zatrla nacizem in hitlerizem. Trmoglavost teh dolarskih patriotov ustvarja največjo vrzel v narodnem edinstvu.

In tako je Amerika še vedno razcepljena in razdvojena. Da bi je le ne zasacila nujna v tej nesrečni in nepotrebnosti razdvojenosti! Obžalovanja vrednih primerov za to imamo menda že zadosti v teh burnih in nevarnih časih.

Priznana, ali ne vpoštevano

Ravnatelj javnih vodnih naprav James P. Pope je imel pred kratkim zelo dober govor, v katerem je dejal med drugim tudi tole: "Ljudje, rojeni na tej zemlji, imajo prirodno dediščino. Oni podedujejo ne samo svoja telesa in um, svoje ustanove, svoje šege in tradicije, nego tudi prirodne zaklade svoje dežele — zemljo, vodo, zrak, prst, rudnine, rastlinske in živalske produkte. Človekov obstanek je odvisen od te prirodne dediščine."

Vse prav in lepo. Ampak če je zemlja, voda, zrak, prst, če so rudnine in živalski pridelski, če je vse to človekova dediščina, od katere je odvisen njegov obstanek, zakaj je potem vse tisto domala last le nekaterih, čemu je toliko revščine, trpljenja in pomanjkanja med nami? Če kdo kaj podeduje, sme tudi potem uporabljati ali uživati tisto. Je njegovo. Stiri petine ljudi morajo ali stradati ali pa drago plačevati razne dobrote tiste svoje dediščine.

Če komu kaj priznam, pa mu ne dam tistega, je ravno toliko, kakor če gospodar prizna sposobnost svojega hlapca, pa ga navzlic temu vrže na cesto.

Koncert Zarje sijajno uspel

Cleveland, O. — V nedeljo 6. aprila se je vršil v avditoriju SND na St. Clair Ave. koncert pevskega zbora "Zarja", ki je sijajno uspel. Dvorača je bila polna. Toliko ljudi še ni bilo na nobenem njenem pomladanskem koncertu, kakor na tem. S sporedom so bili vsi zadovoljni.

Nekaj tednov prej je imela koncert Glasbena matica (prvotno samostojna Zarja). Udeležba je bila pičla, dasi je bil jako dober. Pravijo, da se ne gre za "strankarstvo" ali za vero, pa vendar te reči štejejo tudi pri kulturnih prireditvah. Bilo je zelo pametno, da se soc. pevski zbor Zarja ni podal v kakšne take toke, ki bi ga napravili brezbarvne. Vsa čast Zarjanom in klubu št. 27 JSZ, ki je z Zarjo eno telo!

Koncertov je v naši metropoli precejšnje število vsako leto. Nedavno so priredili koncert skupni zbori Sloga, Slovan in Jadran. Tudi tu je bil odziv nepovoljen. Merodajni ljudje sedaj ugibajo, kaj je bilo napak, če sploh kaj, ali pa se le primeri, da na kak dan ljudi ni mogoče dobiti v dvorano, pa naj bo prireditev taka ali taka.

Zarja se je po svojem uspelem spomladanskem koncertu takoj pričela pripravljati za svojega jesenskega na Zahvalni dan. Sicer ne še v podrobnostih, nego v načrtih.

Tudi piknike in izlete bomo imeli. Gremo torej naprej, čeprav nastanejo tu in tam težave ovire. — J. P.

Vabilo vsem naprednim delavcem v teh krajih

Bridgeport, O. — Kot smo že poročali, bo obhajal klub Naprej št. 11 JSZ slavlje 15. letnice obstanka, ki bo ob enem tudi prvomajsko proslavo.

Ta prireditev se bo vršila v soboto 26. aprila ob 7:30 zvečer v društveni dvorani na Boydsvillu.

V sporedu nastopi dekliski kvartet soc. pevskega zbora Zarja iz Clevelanda, ki ga bo vodil profesor glasbe Joseph Krabec, ki je Zarjin pevovodja. Vmes med pevskeimi točkami bodo tudi kratki nagovori k 15-letnici kluba Naprej št. 11 JSZ. V dekliskem kvartetu so tri sestre Turkman in Josephine Turk. S svojimi nastopi so dobile že dosti priznanja v Clevelandu in tudi v drugih naselbinah, vstevši Chicago. Nastopijo v duetih in v kvartetu s pesmami v obeh jezikih. Godba bo prvovrstna; igral bo namreč L. Simončičev orkester iz Clevelanda. Torej bo ustrezno udeležencem s pevskim programom in z godbo.

Prireditve našega kluba Naprej so bile vedno dobro obiskane s posetniki od blizu in daleč. Zanašamo se, da bomo imeli obilen poset tudi v soboto 26. aprila.

Položaj po svetu se naglo spreminja. Sedaj so nam take proslave še omogočene. Ne ve pa se, kaj bomo doživeli pozneje, na primer leta 1942.

Slovensko občinstvo v teh krajih je vabljeno, da poseti to našo proslavo v čimvečjem številu. Nikomur, ki pride, ne bo žal. Spored, kot že omenjeno, bo prvovrsten, klub Naprej pa bo poskrbel, da bodo tudi s potrebnimi vsemi zadovoljni.

Klub Naprej št. 11 JSZ je storil za delavsko stvar že veliko. Nadejamo se, da mu bo mogoče delovati tudi v bodoče enako ali pa še bolj uspešno. Vreden je, da se njegovega slavlja udeležijo vsi, katerim je za napredek delovnega ljudstva.

Torej na svidenje na proslavi v soboto 26. aprila na Boydsvillu!

Za odbor Napreja, Joseph Skoff, John Vitez, Joseph Snoy, Frank Blatnik, Anton Kravnja, Louis Gorenc.

RAZNOTEROSTI

Bridgeport, O. — Iz Clevelanda nam poročajo, da nastopijo na proslavi 15-letnice kluba Naprej št. 11 JSZ v soboto večer 26. aprila v društveni dvorani sledeči Zarjini pevci in pevke: Andy in Sophie Turkman, Josephine Turk, Alice Vidmar in Elsie Turk, z njimi pa Zarjin pevovodja Joseph Krabec. Z njimi pride tudi več drugih članov in članic Zarje.

Peli bodo v duetih, kvartet in trio slovenske in angleške delavske, klasične in naše narodne pesmi.

Govornik bo naš mladi sodrug iz Clevelanda, Andy Turkman. Vsi gori omenjeni so tukaj rojeni, a se udeležujejo v našem gibanju in so v tem, lahko bi rekli, pionirji.

Ko bo spored končan, se prične plesna zabava. Igral bo na nji L. Simončičev orkester iz Clevelanda, ki izborna obvlada slovenske in druge plesne komade.

Našemu občinstvu se torej tega dne obeta obilo užitka. Pridite vsi in privedite znanca in prijatelje s sabo, da čujejo

Koliko znašajo dobički korporacij na vsakega posameznega delavca?

Korporacija General Motors je imela lani uposlenih 272,863 delavcev. Od vsakega je imela \$495 čistega dobička.

American Telephone and Telegraph Co. je imela lani 305,447 delavcev. Njen čist dobiček od vsakega je znašal \$223.

Dupont, ki obratuje municijske tovarne, večinoma eksploziva in kemikalije, je imel v minulem letu 63,800 delavcev. Vsaki mu je prinesel \$758 čistega dobička.

General Electric je imela uposlenih 75,294 delavcev. Od vsakega je imela ob zaključku letnih računov \$476 dobička.

United States Steel korporacija je imela uposlenih 254,393 delavcev. Od vsakega je imela \$72 čistega dobička.

Najslabše izmed teh petih vodilnih ameriških korporacij je torej izšel jeklarski trust, toda toliko bogatejša žetev se mu obeta v tem letu.

Familija Dupont beleži od vsakega delavca izmed vseh velikih družb najvišji dobiček.

Ti dobički na vsakega delavca so računani na podlagi šest odstotkov odbitka na vrednost

našo lepo slovensko pesem, in da se zabavajo z nami.

Ta prireditev vas bo ponesla v vašo rodno grudo, po kateri sedaj divjata s svojimi armadami Mussolini, Hitler in Madžari. A tudi te tragedije naših ljudi v starem kraju bo enkrat konec in jim zasije solnce prijaznejše bodočnosti in svobode.

Poslednja leta prireja naš klub Naprej le po eno slavnost na leto in to k 1. maju. Na vsaki smo imeli obilno udeležbo in spored tako dober, da je vse zadovoljilo. Tako se bo zgodilo tudi v soboto 26. aprila. Pridite, da boste skupno s klubom Naprej št. 11 JSZ praznovali petnajstletnico njegovega delovanja in njegovih uspehov ter mu dali vzpodbudo za aktivnosti v bodoče.

Joseph Snoy.

PRESOJANJE DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

(Nadaljevanje s 1. strani.)

rodnega delavskega praznika. Včas so izhajale zelo dobre v starem kraju. To je v tem letu popolnoma prenehalo. (Več o tem v Komentarijih v tej številki.)

Bolgarski nacionalisti zahtevajo, da se Bolgariji pridruži vsa Srbija, češ, da so Srbi Bolgarom najsorodnejši narod. Izgleda, da se bo zemljevid Balkana in vse Evrope res temeljito spremenili, tudi ako Nemčija ne propade.

Haile Selassie je spet v Etiopiji. Njeno glavno mesto Addis Ababa so Italijani morali prepustiti angleškim četam minuli teden. Ko je "kralj kraljev" v času Mussolinijeve invazije zbežal — drugega mu tudi preostajalo ni — je med domačim ljudstvom izgubil veliko legendarne privlačnosti. Titinov je imel nč koliko, v deželo pa so ušli ljudje, ki so se postavljali le s silo. Haile Selassie ne bo imel več toliko čaščenja med ljudstvom njegovega cesarstva, kakor nekoč.

Prejkone je za ljudstvo to zelo dobro, ker se je v dveh vojnah, ki so ga zadele v teku nekaj let, lahko naučilo misliti. Etiopski glavarji tudi vedo, da če Anglija Nemcem ne preмага, bodo morali nazaj po Mussolinija in cesar Selassie pa z novo pobegnit, ako bo imel kam.

Nemške čete v Libiji so zajele šest angleških generalov. Z njimi vred seveda tudi mnogo vojaštva in provijanta. Angleški triumf v tem delu Afrike se je v par tednih spremenil v fiasko.

Jugoslovanska vlada je izročila ameriškemu poslanstvu v Rimu varovanje interesov jugoslovanskega ljudstva, v kolikor se to tiče Italije. Po mednarodnem zakonu lahko nevtralna

imovine. Torej je faktični dobiček 6% višji, kot pa so gori navedene vsote, toda je pripisan na račun obrestovanja kapitala, ostalo pa na produktivnost povprečnega delavca.

Podatki, ki jih tu navajamo, so iz statistik, ki jih zbira AFL in objavlja v "Labor's Monthly Survey".

MAJSKI GLAS

Nadaljna naročila so poslala še sledeče organizacije in posamezniki: Mike Krultz, Willard, Wis., 25 iztisov; Frank Hrvatin, Jr., Salem, O. 6; Jacob Zaitz, Superior, Wyo., 10; 111 SNPJ, Aurora, Minn., 4; 120 SNPJ, Gallup, N. Mex., 12; klub 118 JSZ, Canonsburg, Pa., 25; 295 SNPJ, Bridgeville, Pa., 10; 3 JPZS, West Allis, 10; 69 SNPJ, Eveleth, Minn., 8; 110 SNPJ, Chisholm, Minn., 10; 268 SNPJ, Ely, Minn., 25; Fr. Klemenc, Brownston, W. Va., 5; Mary Russ, Greensburg, Pa., 6; Frank Illersich, Virden, Ill., 3; Louis Barborich, Milwaukee, Wis., 50; 81 SNPJ, Red Lodge, Mont., 10; Ignac Hrečič, Farmington, Ill., 2; Anton Zagar, East Braddy, Pa., 3; Frank Gregorin, Little Falls, N. Y., 8; klub 228 JSZ, Purs-glove, W. Va., 15; Leo Zakrajšek, New York, N. Y., 2 iztisa.

Ameriška bratska zveza zvišala svoje naročilo Novakovega besednjaka na 225 izvodov

Na podlagi dejstva, da je angleško-slovenski besednjak potreben vsakemu društvu pri njegovem poslovanju, je Ameriška bratska zveza na Elyju, Minn., zvišala zadnji teden svoje naročilo Novakovega besednjaka na 225 izvodov.

Če se bodo vse druge naše bratske organizacije ravnale po tem razsodnem ukrepu Ameriške bratske zveze, bo ustrezno veliki potrebi pri njihnih društvih in ta koristna pa potrebna knjiga bo prišla preje na svetlo za splošno uporabo med našimi ljudmi.

Mrs. Agnes Novak, 2506 N. Clark St., Chicago, Ill.

Pogodba Sovjetske Unije z Japonsko ni prišla ne pričakovano

Ko je Moskva meseca avgusta 1939 sklenila pogodbo prijateljstva z Nemčijo, je svet ostrmel. Le kako sta se mogla zediniti za tak sporazum takšna smrtna sovražnika, kot sta Stalin in Hitler! A zgodilo se je in Nemčija je bila sproščena, da je lahko svobodno udarila na Poljako in kamor je hotela.

Zadnje nedeljo je bila v Moskvi sklenjena slika pogodba Rusije z Japonsko, ki je mika-dovo cesarstvo opustila "sojuzne nevarnosti", da lahko udari po ang. čških posestih v Aziji brez strahu pred rusko intervencijo. Pogodba sta podpisala v imenu Rusije njen premier Molotov in v imenu Japonske pa njen vnunji minister Yosuke Matsuoka, ki se je mudil, nazaj grede z obiska pri Hitlerju in Mussoliniju, v Moskvi teden dni, in prej, ko je bil na poti v Berlin, pa tri dni.

Nekateri bi radi tolmáčili, da je ta pogodba udarec za Nemčijo. V Berlinu pravijo, da je bila sklenjena na Hitlerjevo prizadevanje, kar naj bi pomenilo, da Rusija še igra dvojno vlogo. Eno proti "imperialistični" vojni, drugo pa v oporo osiškemu Berlin-Tokio-Rim. Za angleško in ameriško diplomacijo je sklenitev prijateljstva med Rusijo in Japonsko velik poraz.

Napačna ugotovitev

V Proletarcu z dne 9. aprila je bilo rečeno: "Poset Matsuoke ni bil triumf!"

Pa je bil konec konca v njegovem romanju po Evropi in Aziji vendarle sijajen uspeh zaradi sklenitve "nenapadalne" pogodbe, ki jo je podpisal 13. aprila v Moskvi in ga je nato spremljal na postajo sam Jos-ef Stalin.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

APRIL

MILWAUKEE, WIS. — V nedeljo 27. aprila ob 10. dop. konferenca Prosvetne matice v Šostarjevi dvorani, 539 So. 6th St.

BRIDGEPORT, O. — Majsko slavlje kluba Naprej št. 11 JSZ v soboto 26. aprila v Boydsvillu.

MAJ

SPRINGFIELD, ILL. — Majsko slavlje kluba št. 47 JSZ v nedeljo 4. maja v Slovenskem domu.

CHICAGO, ILL. — Koncert Save, v nedeljo 11. maja v dvorani SNPJ.

BARTON, O. — Zborovanje vzho-dnohijške konferenčne organizacije Prosvetne matice in JSZ v nedeljo 25. maja.

JUNIJ

CHICAGO, ILL. — Piknik v korist Proletarca v nedeljo 22. junija pri Kegju v Willow Springsu.

JULIJ

CLEVELAND, O. — Piknik kluba št. 118 in "Zarje" na izletniških prostorih Federacije SNPJ v nedeljo 6. julija.

AUGUST

STRABANE, PA. — Piknik kluba št. 118 JSZ v nedeljo 17. avgusta v Drenikovem parku.

NOVEMBER

CLEVELAND, O. — Koncert "Zarje" na Zahvalni dan v četrtek 20. novembra v SND na St. Clair Ave.

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 30. novembra koncert Save v dvorani SNPJ.

DECEMBER

CHICAGO, ILL. — V sredo 31. decembra novoletna zabava kluba št. 1 JSZ.

JANUAR 1942.

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 15. marca 1942 prireditve v korist Proletarca v dvorani SNPJ.

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 26. aprila koncert Save v dvorani SNPJ.

Listen to
PALANDECH'S YUGOSLAV-AMERICAN RADIO BROADCAST
Every Saturday, 1:30 to 2:30 P.M.
STATION WHIP
1480 kilocycles
(First Station on Your Dial)
Featuring a program of
Yugoslav Folk Music

PRISTOPIJTE K
SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI
NAROČITE SI DNEVNIK
"PROSVETA"
Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00
Ustanavljajte nova društva. Deset članov (v) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:
2657 S. Lawndale Ave
CHICAGO, ILL.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN AND
SURGEON
OFFICE HOURS:
2:00—4:00; 7:00—8:30 Daily
At 3724 W. 26th Street
Tel. Crawford 2212
At 1858 W. Cermak Rd
4:30—6:00 p. m. Daily
Tel. Canal 1100
Wednesday and Sunday by
appointments only
Residence Tel.: Crawford 8440
If no answer — Call
Austin 5700

POSUŠAJTE
vsako nedeljo prvo in naj-starejšo jugoslovansko ra-dio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja
WGEG, 1360 kilocycles.
Vodi jo George Marchan

BARETINCIC & SON
POGREBNI ZAVOD
Tel. 1475
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

PROGRAM čikaških društev A. B. Z. v nedeljo 20. aprila 1941 V BOHEMIAN-AMERICAN DVORANI 1436 West 18th Street

- Poje pevski zbor "FRANCE PRESEREN" zbrane pesmi pod vodstvom profesorja Frank J. Kubina.
- KUPLET, Joseph Fajfar, Anton Kravenc; na harmoniko spremlja Joseph Gomilar.
- Govori glavni tajnik A. B. Z. ANTON ZBAŠNIK.
- Pojeti sestre BERNARDINE in MARIE VRANICHAR zbrane pesmi; spremlja na piano Frances Vranichar.
- Igrajo "PLUT TROJCKI".
- Poje "PRESEREN QUARTET" zbrane pesmi. Frank Gradishek, Ray Vilmet, Joe Sajovic, Tim Prelesnik.
- Poje EDWARD UDOVICH zbrane pesmi.
- Govori I. glavni nadzornik A. B. Z., FRANK E. VRANICHAR.
- Igra

"PONOS ZA PONOS"

Ljudska igra v treh dejanjih.

O SEBE:

BARBA, bajtarica..... Anna Kravenc
TONE, njen sin..... Joseph Fajfar
LENKA, mlada kmetica..... Mary Kovir
METKA, dekla..... Mary Vagotich
JANEZ, hlapec..... Anton Kravenc
FRANC, lovec..... Joseph Oblak
PISMONOSA..... John Kovir, Jr.

Režiser Anton Kravenc.

PO PROGRAMU PLES IN PROSTA ZABAVA S SALJIVO POSTO.

Za ples igrajo BERTANT SISTERS iz Lisbon, Ohio.

Vstopnina v predprodaji 40c, pri vratih 50c, za otroke 20c.

Pričetek programa točno ob 3:30 popoldne.

K obilni udeležbi vabi

ODBOR.

Aid For Yugoslavia

Coming at a time when new life pervades the entire countryside and ordinarily, in a country like Yugoslavia, the planting season is well underway, the Nazi invasion has, in addition to the bloodshed following in its wake, dislocated the entire economic and agricultural life of the country, as well as the future crop that is ordinarily produced.

That much hunger and suffering will follow the present struggle goes without saying. Yugoslavia will need all the material aid this country can give her immediately. Time is an all-important factor. Campaigns for whatever funds can be raised must get underway immediately. Most of the Yugoslav fraternal organizations will very likely respond to the invitation of the Yugoslav minister in Washington, Konstantin Fotich, who has asked all the national Yugoslav fraternal organizations to combine their efforts under one committee for aid to Yugoslavia in her crucial hour.

The Slovene National Benefit Society has accepted this invitation and others probably did likewise. Our Federation members, most of whom are active in the SNPJ, will work through this committee also, as far as is now known.

At a mass meeting held at the Slovene Labor Center last Saturday under sponsorship of the JSF, the consensus of opinion was to work through this committee.

Jugoslavia must be helped while she is still on her feet and fighting. If Hitler succeeds in over-running the country and making another vassal state of it, any further aid to the Yugoslavs will then be playing right into his hands. A few more weeks, however, will show whether the German war machine can continue the lightning speed with which it has struck into Yugoslavia and Greece, or whether it will be stopped in the mountain fighting to which the Yugoslav army is retreating.

An unfortunate condition in Yugoslavia, which is playing into the hands of Germany is the lack of unity and understanding among the three main nationality groups — Serbs, Slovenes and Croats.

Employers Plan Attack On Labor

Social Gains Menaced by Bosses' Program to Regiment U. S. Workers

The nation's leading employers have moved their artillery into position for the greatest attack on labor since the wholesale wage-cutting of the early 1930s. Ironically but quite naturally this program is getting under way at the very time when swollen corporate profits (only a sample of the vastly greater profits ahead) provide full justification for the wage increases that unions throughout the country are demanding.

Major objectives of the employer campaign are:

1. Freezing of wages at present levels.
2. Drastic lengthening of hours.
3. Abolition of overtime rates.
4. Cancellation of social legislation.
5. Nullification of the right to strike.

Precisely because the manufacturers have the money now, they want to squeeze every last dollar. And the national defense program, the source of this prosperity, gives the employers a beautiful chance to yell "Scoundrel!" and "Traitor!" at unionists who hold out for protection against the rising cost of living.

ANTI-LABOR SIGNS

All indications are that the administration will support most of the employer program. The New Deal blessing for a new mediation board and a cooling-off period, coupled with President Roosevelt's demand for longer hours are ominous straws in the wind.

Evidently the campaign talk about preserving social gains was just campaign talk.

The scope of the impending attack is pretty clearly defined in a little volume entitled "Wartime Control of Prices," by Charles O. Hardy (\$1). It contains the results of a survey undertaken by the Brookings Institution, employer research agency, at the request of the War Department.

A significant recommendation is for compulsory labor "at wages which the worker is not free to reject" in government work. Hours should be extended to the limit of physical endurance, the book says, and the premium for overtime should be abolished "for the duration of the emergency."

The report suggests that a government board should have power to veto any wage increases won through collective bargaining. The cost of living, it is argued, must rise more than wages; if it doesn't, it would be an indication that "the workers' share of the burden is being shifted to others—either fixed-income classes or larger taxpayers."

BUSINESS INFLUENCE SEEN

The National Association of Manufacturers has paused in its labor of censoring high school textbooks to contribute its two cents' worth. The N. A. M. wants a 40-day cooling-off period, during which a national conciliation commission would act. Workers who failed to behave would lose draft deferments, and the courts would be given power to "terminate" any strike or lockout in violation of the proposed law.

Employer strategy in denouncing wage increases will be to say that

higher wages produce inflation and penalize consumers. This argument sounds plausible so long as the employers and the newspapers conceal one key fact: Labor cost is only a minor element in retail price.

In men's and boys' clothing, for example, the labor cost is 18%. This means that if the clothing workers win a 10% increase and the manufacturers and retailers pass this entire burden on to the consumer, the increase would amount to only 45c on a \$25 suit.

A 10% increase for auto workers would boost the price of an \$860 car by only 85c, since the labor cost is only 10% of the value of the product. In the cigarette industry, labor represents only 2.4% of costs. This means that if the wages of the low-paid tobacco workers were doubled, the extra cost would be only four mills for a 15c pack of cigarettes.

—Reading Labor Advocate.

15th Anniversary and May Day Celebration

BRIDGEPORT, O.—The 15th anniversary and May Day celebration sponsored by the JSF Branch "Forward" will be held Saturday, April 26, beginning at 7:30 p. m. in the Boydsville Hall.

Part of the program is composed of a section of the singing society "Zarja" coming in from Cleveland, O. This chorus is under the direction of Prof. Joseph Krabec.

Our guest speaker will be Andrew Turkman, also from Cleveland.

The members of "Zarja" will appear in duets, trios, and quartets. Some of the songs to be sung will be from their latest concert.

Music for dancing after the program will be supplied by the well-known Louis Simone orchestra from Cleveland.

Club "Forward" invites all you SNPJ members and progressive workers from far and near to attend our great celebration.

Frederick Snay.

MAYBE

Employer: "When I started in life, young man, I worked twelve hours a day."

Clerk: "Yes, but in these rapid times anyone who took twelve hours to do a day's work would get fired."

HEH, HEH!

A middle-aged woman lost her balance and fell out of a window into a garbage can.

A passing Chinaman remarked: "Melicans velly wasteful; that woman good for ten years yet."

WATERFRONT NEWS

In the last war it cost \$403 a ton to build a battleship, and now it costs \$2,543 a ton.

But the money will still come from the same people—and go to the same corporations.

For conveying injured persons short distances a stretcher carried between two bicycles has been invented in England. The rider of one bicycle doing the steering.

J. S. F. Conference Will Be Important

What has happened to Yugoslavia in the last two weeks has profoundly stirred everyone with a spark of feeling in his soul for what is right and just, and dislike for what is criminal and unjust.

In view of what has happened, the JSF Conference in Milwaukee on April 27, takes on added significance, inasmuch as it will have to be through organized groups like this that aid for Yugoslavia among us will be undertaken.

Fraternal lodges, JSF Branches, singing societies and other groups which have not elected delegates, should do so at their next meeting.

Every active fraternal and cultural organization in the Illinois-Wisconsin district should have representatives at this important gathering.

19-Year Olds Raise Rate of Major Crimes

The increase of the major crime rate, with youths of both sexes averaging 19 as the principal offenders; the rising flood of farm-to-city movement among rural youth effecting profound dislocation in the pattern of the nation's population; advances in rents and prices, especially in defense areas, and the problems of health and welfare arising out of the defense program, are prodding the various social agencies in government bureaus.

An F. I. B. report released recently revealed increasing crime throughout the nation, with Los Angeles showing a marked increase in major crimes bringing it second to Chicago as the most law-breaking community in the country. A troubling aspect of the report was the revelation that more than half of those arrested already had their fingerprints on file with the F.B.I., indicating previous conflict with the law. About 96% of all serious crimes were property crimes; of all the increases, attacks on women showed the largest with more than 9,000 reported throughout the country, a 35 per cent rise in the last five years.

Analysis by census expert Prof. Stouffer of the University of Chicago shows that the defense industries are reversing the depression trend which sent rural youths in the cities back to the farms. A slow but steady farm-to-city drift for years had been the natural result of the higher rural birth rate. The strong demand in industry for boys "who know how to use a monkey wrench" is now drawing farm youth not to metropolitan centers as was the case in the twenties, but to the smaller towns where factories are now going up. Prof. Stouffer predicts the social effects as causing a temporary rise in marriages and births but the long-term effect of the farm to city shift will be a slowing of the population growth.

The influx of men to defense centers has caused increases in rents and prices. A Department of Labor survey of selected defense areas released this week showed increases ranging from 1 per cent in San Diego to 7.3 per cent in South Bend. Throughout the larger cities of the country the advance was only 0.2. It is expected that new construction under the Latham Act will ease the strain. This act appropriated \$150,000,000 for defense housing in cities designated by the President.

Food prices, the report states, varied considerably from city to city. From October, 1939, to October, 1940, food prices in the larger cities showed a net drop of 1.4 per cent; this however has been reversed in the last months.

Shortages are not in sight, according to Miss Harriet Elliot, consumer member of the National Defense Advisory Commission. Furniture costs rose, she explained, not because of a scarcity of labor but because of the drawing off of labor to the defense industries. Threatened shortages in wool and sugar will not materialize, Miss Elliot said; surplus South American and Australian supplies will fill in the gaps occasioned by Army demands, she said.

—New Leader.

VISITORS

CHICAGO.—Former sheriff of Milwaukee county, Al Benson, dropped in at our office last week, while in Chicago attending a CIO conference. Benson has been one of the leading figures in the Socialist and progressive labor movements of Milwaukee and Wisconsin for many years.

Other visitors were: Jack Mesece and Fabian Zloti, of North Chicago, Ill., and Joseph Hochevar, Jr., from Pueblo, Colorado.

FED UP

On a card in the front window of a suburban home appeared the following notice:

"A piano for sale."
In the window next door another card appeared with just one word—"Hurrah!"

Social Security and the New Job

New employee shows his Social Security account number card to his employer so that employer will be sure to get the number and name exactly as they are on the card.

Many workers are now changing jobs or taking their first jobs as a result of the national defense program. Most of these jobs are covered by old-age and survivors insurance under the Social Security Act.

Mr. James D. Ellis, manager of the West Side Social Security Board office at 25 N. Pulaski Road has prepared a series of eight brief articles for Proletarec, explaining the steps each worker should now take in connection with his social security account to avoid delays or difficulties when he or his family are ready to collect insurance benefits.

Any worker who does not have a social security account number card can obtain one at the Social Security Board office.

No. 1.

Every worker who has deductions made from his wages for old-age and survivors insurance under the Social Security Act should see to it that each employer he works for has a record of his name and his social security account number just as they are shown on his account number card. That is the first step he must take to make certain that the Social Security Board has a full record of his wages earned in employment covered by this insurance system. The Board keeps a record of his wages in order to determine the amount of his monthly retirement

benefits after age 65, or his family's benefits in case of his death. Therefore, it is important that every day's pay be credited to his social security account.

Each worker's account has a number—the same number that is on the account number card issued to him by the Social Security Board. The employer reports the worker's wages to the Social Security Board using the name and number the worker gives him. If these are not exactly as shown on the worker's account number card, the Social Security Board cannot credit his wages to his account until the error can be corrected. The best plan for the worker to follow is to show his account card to each employer he works for so that his name and account number will be taken down just as they are on the card.

Each worker can properly have only one social security account number. Any worker who has received more than one account number should get in touch with his local Social Security Board office and find out if all his past wages have been recorded in one account. He should also find out which number he should use in the future. A worker whose account number card is lost or worn out should get a new card (with the same number) at his Social Security Board office. There is no charge for duplicate cards.

Branch No. 11 JSF, Ready For May Day Celebration

BRIDGEPORT, O.—Delegates from all active SNPJ lodges and other organizations will head for Boydsville, Ohio, on Sunday, April 26, where they will convene for the JSF Conference and program following it.

This will also be a 15th anniversary celebration of Branch No. 11 JSF, which makes it a doubly important event. As usual, a large out-of-town representation is expected, from the neighboring communities as well as Cleveland, Ohio, from where the orchestra will come.

With the sifting of the war theatre to the Balkans and the criminal attack upon Yugoslavia, these conferences take on added significance. It will be through these organized groups that war relief work for Yugoslavia will be carried on.

Lodges which have not elected delegates, should do so; those who wish to extend as visitors are allowed to do so; and to everyone in this entire vicinity, reserve April 26 for our jubilee and May Day celebration.

Joseph Snay.

American Fraternal Union Raises Order on Novak's Dictionary to 225 Copies

CHICAGO.—On the basis of the fact that an English-Slovene dictionary is an imperative need of every fraternal lodge in its everyday business, the American Fraternal Union of Ely, Minn., recently raised its order for Novak's dictionary to 225 copies.

If this wise decision of the American Fraternal Union will be followed by the rest of our fraternal organizations, a great need will be met and Novak's dictionary will sooner be brought out for general use among our people.

Mrs. Agnes Novak, 2506 N. Clark St., Chicago, Ill.

CHICAGO

Hear Norman Thomas
Every Sunday at 4:30 p. m.
Over Station WHIP

IN THE NEWS

SWEAT-SHOP MAGAZINES

Both "Time" and "Life" Magazines are owned and published by Time, Inc., Time and Life Building, Rockefeller Center, New York, and are printed under deplorable, non-union, sweat-shop working conditions by the notoriously anti-union printing concern of R. R. Donnelley & Sons Co. (Lakeside Press), Chicago.

The Chicago printing trades unions have inaugurated a nation-wide campaign against "Time" and "Life" as well as the infamous Donnelley concern. This campaign has the endorsement of the American Federation of Labor, the International Typographical Union, as well as that of all state federations of labor throughout the United States.

WRITE YOUR SENATOR!

A great injustice is about to be done. The House of Representatives has refused to amend the Guffey Coal act so as to place consumers' co-op wholesalers on an equality with other coal wholesalers. It now comes before the Senate. Write, or better wire, your senator demanding that he support the co-operative amendment. Even if you have done so before, do it again. Show him that co-operators mean business!

SALES TAX INTRODUCED IN MINNESOTA

Minnesota will have a sales tax of 2% on everything except gasoline and liquor, which are already taxed, if a bill introduced last week is passed.

DEFENSE SPENDING SET AT 39 BILLION DOLLARS

Authorized and proposed government expenditures for defense total more than 39 billion dollars, the Office of Production Management reported last week. This includes the seven billion dollars to be spent under H. R. 1776 for aid to Great Britain and other democracies.

Of the forty billion dollars in the U. S. government defense program, nearly twenty-nine billion has been covered by appropriations and contract authorizations already made, and nine billion proposed in the 1942 budget and bills now before Congress.

STRIKE AT FORD PLANT

The strike at Ford's plants shut down completely the tremendous Ri-

ver Rouge plant in Dearborn, Mich., largest single industrial unit in the entire world.

Attempts by Ford thugs, to break the strike brought sporadic flare-ups of violence, but failed to break the picket lines set up by the United Automobile Workers (CIO) at all points leading to the plant.

With their policy of anti-union violence a failure, the company turned to the courts, and in a secret surprise move won one of the most sweeping anti-labor injunctions in Michigan history.

The union asked for a signed contract, a 10 cent an hour increase, grievance and seniority machinery, time-and-a-half for overtime and double time for Sundays, and an end to discriminatory practices.

CIO auto union leaders have announced acceptance of a settlement suggested by Gov. Van Wagoner of Michigan. Meanwhile, the Nat. Labor Relations Board ordered an election at the Ford River Rouge and Lincoln plants within the next 45 days.

The employees returned to work last week after breaking down the last bar to complete unionization of the Ford plants.

WHAT CAUSES STRIKES?

In his weekly column, ORGANIZING, Allan S. Haywood, CIO Director of Organization, writes:

Watching Ford is an education in organized labor. It opens people's eyes to the real cause of strikes—the greed of huge corporations and their frequent utter disregard for the law. Look at the strikes in the U. S. today. Where are they taking place?

Today's strikes are taking place precisely where management refuses to obey the law of the U. S., refuses to obey the Wagner Act, refuses to bargain collectively, refuses to even consider workers' demands for a small part of the huge profits rolling in from arms orders.

They're also continuing where government officials have bungled the job of mediating. Allis-Chalmers could have been settled weeks ago, if the OPM had been willing to live up to its pledged word in the original proposal accepted by the workers. No union could take the proposal with the joker that was attached. Certainly no CIO union could be expected to take it.

A Movie Chaplin Might Have Made

"The Great Dictator" Is Good Entertainment, but It Fails To Reveal Forces Responsible for Hitler's Rise

From the point of view of entertainment, "Charlie" Chaplin has done a good job in "The Great Dictator," which is "packing them in" throughout the country. He ridicules Hitler and Mussolini most effectively and concludes with a stirring appeal for democracy and for the kind of human society intended we should have in this old world.

The less sophisticated probably go away feeling that totalitarian dictators are half crazy "nitwits" and that they should be "pushed over" for the virile, intelligent forces of democracy.

"The Great Dictator" would be better propaganda—and propaganda of the right sort—if Chaplin had attempted to show his audience why the world is plagued with Hitlers, Mussolinis and Stalins. It wouldn't be an amusing picture, but it would prompt those who saw it to do a lot of hard thinking. And, as a great man once said: "Thinking is, perhaps, the most difficult of exercises, but we must indulge in it if we are to get anywhere."

—Labor.

Hitler. Their principal idea was that he would attack the Russian "Reds." To that end, they willingly sacrificed the sturdy little republic of Czechoslovakia.

It is too bad Chaplin didn't put all this into his picture. Then American audiences would go home awake to the fact that the best way to eliminate dictators is to remove the conditions which produce dictators.

Because that was not done after World War I, we now have World War II on our hands. When we have won this war, will we permit the "statesmen" to repeat the blunders they made in 1918-19? If we do, we will have more world wars, and each will be more destructive than its predecessor. Civilization can't stand up under many catastrophes of that kind.

Norman Thomas Dinner

CHICAGO.—Honoring Norman Thomas for his 25 years of leadership of the Socialist, peace and liberal movements, local Socialists are preparing a dinner which will be held on Friday, April 25, at 6:00 p. m. at the Triangle Restaurant (Pine Room), 57 West Randolph Street.

Price per plate is \$1. Send reservations for yourself and your friends to the Norman Thomas Dinner Committee, 549 W. Randolph Street, Chicago, or phone them in to State 3250.

IMAGINE THIS

If you think that employers are complaining too loudly about wage increases, try to imagine:

1. What employers would say if all unions demanded the \$1.50 hourly minimum that is necessary for a decent standard of living.
2. What employers would say if unions demanded increases to match the rise in corporate profits.
3. What employers would say if the government took over the arms industries on a no-profit basis.

My America

By LOUIS ADAMIC

Price \$3.75

Order from

PROLETAREC

2301 So. Lawndale Avenue
CHICAGO, ILL.